

Ziemia Suska 10/99 październik 1999

Spis treści:

- BW: *Czarna Madonna w Suchej*. „MS Ziemia Suska”.1999, nr 10/99, s.1/12.
- Redakcja: *Wizyta gości z Twardoszyna*. „MS Ziemia Suska”.1999, nr 10/99, s.1/9.
- Brak podpisu: *Ogłoszenie*. „MS Ziemia Suska”.1999, nr 10/99, s.1.
- Brak podpisu: *Wiadomości z Ratusza*. „MS Ziemia Suska”.1999, nr 10/99, s.2/3/4/5/6/7.
- Lenart M.: *Z prac komisji II rady miejskiej*. „MS Ziemia Suska”.1999, nr 10/99, s.7/8/9.
- Burmistrz Miasta: *Na ślubnym kobiercu*. „MS Ziemia Suska”.1999, nr 10/99, s.10.
- Brak podpisu: *Wiadomości z USC*. „MS Ziemia Suska”.1999, nr 10/99, s.10.
- Klatka Kazimierz: -998- . „MS Ziemia Suska”.1999, nr 10/99, s.10.
- Leś. M.: *Zawody pożarnicze*. „MS Ziemia Suska”.1999, nr 10/99, s.10.
- Przerywacz Małgorzata: -997- . „MS Ziemia Suska”.1999, nr 10/99, s.11.
- Brak podpisu: *Kierowco!* „MS Ziemia Suska”.1999, nr 10/99, s.11.
- Fluder Wojciech: *Statystyka*. „MS Ziemia Suska”.1999, nr 10/99, s.11.
- Redakcja: *Matka Boska Jagodna*. „MS Ziemia Suska”.1999, nr 10/99, s.12.
- Bez podpisu: *Jak Matka Jagodna Kasie od śmierci uratowała*. „MS Ziemia Suska”. 1999, nr10/99, s.13/14.
- Harasimczyk Jerzy Henryk: *Jasień*. „MS Ziemia Suska”.1999, nr 10/99, s.14.
- UCZESTNICZKA: *Góralki na morzu*. „MS Ziemia Suska”.1999, nr 10/99, s.14.
- Brak podpisu: *Przysłowia na październik*. „MS Ziemia Suska”.1999, nr 10/99, s.14.
- Woźniak B.: *XXXII rajd babiogórski '99*. „MS Ziemia Suska”.1999, nr 10/99, s.15.
- Kubica Marek i Matejko Paweł: *Beskidy zachodnie, Jordanów i Jelesnia na wystawie dawnych kart pocztowych w Krakowie*. „MS Ziemia Suska”.1999, nr 10/99, s. 16/17.
- Ładusiak-Kotara Barbara: *Pomóżmy bezbronnej przyrodzie*. „MS Ziemia Suska”.1999, nr 10/99, s.17.
- Boryczko Wiesław: *Pokaz psich piękności*. „MS Ziemia Suska”.1999, nr 10/99, s.18/17.
- Brak podpisu: *Komunikat*. „MS Ziemia Suska”.1999, nr 10/99, s.19.
- Brak podpisu: *Co nowego w dwójce?* „MS Ziemia Suska”.1999, nr 10/99, s.19.
- Małyśiak Helena: *Rośliny naszego regionu*. „MS Ziemia Suska”.1999, nr 10/99, s.20/21.
- Woźniak Barbara: *Zabawkarstwo ludowe*. „MS Ziemia Suska”.1999, nr 10/99, s.22.
- Cholewka Aleksandra: *Porady działkowe*. „MS Ziemia Suska”.1999, nr 10/99, s.23.
- Leśniakiewicz Marcin: *Z dziejów suskiego wędkarstwa 1879-1999*. „MS Ziemia Suska”.1999, nr 10/99, s.23.
- Cholewka Roman: *Dobór aparatu słuchowego*. „MS Ziemia Suska”.1999, nr 10/99, s.24.
- Bez podpisu: *Konkurs*. „MS Ziemia Suska”.1999, nr 10/99, s.24.
- BUDOMAT: *Ogłoszenie*. „MS Ziemia Suska”.1999, nr 10/99, s.25.
- STANDARD: *Ogłoszenie*. „MS Ziemia Suska”.1999, nr 10/99, s.26.
- Bez podpisu: *Ogłoszenie* . „MS Ziemia Suska”.1999, nr 10/99, s.27.
- Gabinet lekarski: *Ogłoszenie* . „MS Ziemia Suska”.1999, nr 10/99, s.27.
- Zdjęcia: *Ogłoszenie* . „MS Ziemia Suska”.1999, nr 10/99, s.27.
- AKUMULATORY: *Ogłoszenie* . „MS Ziemia Suska”.1999, nr 10/99, s.27.
- Maturzyści 1969: *Ogłoszenie* . „MS Ziemia Suska”.1999, nr 10/99, s.27.
- Oddział dla dzieci: *Ogłoszenie* . „MS Ziemia Suska”.1999, nr 10/99, s.27.
- Redakcja: *Nagrody otrzymują* . „MS Ziemia Suska”.1999, nr 10/99, s.27.
- Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej: *Szanowny kliencie*. „MS Ziemia Suska”.1999, nr 10/99, s.28.

ZIEMIA SUSKA

MIESIĘCZNIK SAMORZĄDOWY

NR 10/99 (51)

ISSN 1425 087 X

Rok V

październik 1999 r.

Cena 1,50 zł

Nr rejestru 169

CZARNA MADONNA W SUCHEJ

Po ponad 30 latach nasze miasto odwiedziła kopia Cudownego Obrazu Częstochowskiej Czarnej Madonny. Przez wiele dni przygotowaliśmy się, by uczestniczyć w tej szczególnej chwili. Rekolekcje oraz Droga Krzyżowa na Błędzonce pogodziły zapewne niejedną z rodzin, a i my sami poczuliśmy się wewnętrznie odnowieni.

ed. na str. 12

foto: B. Boni

Nauczycielom i Wychowawcom
z okazji Ich Święta
najserdeczniejsze życzenia
szczęścia w życiu osobistym
i satysfakcji z pracy

składa Redakcja „Ziemi Suskiej”

WIZYTA GOŚCI Z TWARDOSZYNA

Na zaproszenie władz samorządowych naszego miasta w dniach 8-9 października przebywali w Suchej Beskidzkiej w ramach rewizyty goście z zaprzyjaźnionego Twardoszyzna. W składzie 33-osobowej grupy naszych gości znaleźli się Primator (odpowiednik Burmistrza) Twardoszyzna Ivan Šaško, Radni, pracownicy Urzędu Miejskiego i instytucji działających w mieście oraz dwóch księży. W pierwszym dniu pobytu samorządowców ze Słowacji, na zamku, w Sali Rycerskiej odbył się koncert, w ramach którego wystąpił chór „Akord” z Żyweca pod dyrekcją Tadeusza Trębacza.

ed. na str. 9

Ośrodek Kształcenia Ustawicznego i Promocji
"EKSTERN"

Bielsko-Biala, ul. Listopadowa 70

Kształcił w trybie kursów ekaterynistycznych w zakresie:

LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO dla DOROSŁYCH

WARUNKI ROZPOCZĘCIA NAUKI:

- ukończone 17 lat
- świadectwo ukończenia szkoły podstawowej lub zawodowej

- ◆ Po raz pierwszy ilość miejsc limitowana
- ◆ Możliwość odroczenia od służby wojskowej
- ◆ Możliwość przystąpienia do egzaminu maturalnego

Zapnij
na nowy numer!

**ZESPÓŁ SZKÓŁ BUDOWLANYCH
WADOWICE, ul. Słowackiego 4**

- od 8 września do października 1999
- w każdą środę w godz. 12.00 - 14.00
- informacje telefoniczne: 811 75 06, 0-804 493 153, 823 35 26 (szkoła)

Wiadomości z Ratusza

30 W wtorek 28 września odbyła się XI Sesja Rady Miejskiej Suchej Beskidzkiej.

W ramach interpelacji głos zabrał Radny Marian Natanek, który zwrócił się do Burmistrza z zapytaniem, kiedy w programie obrad sesji znajdzie się strategia rozwoju miasta i kto bierze udział w jej opracowywaniu. Andrzej Siwiec odpowiedział, że w chwili obecnej są przygotowywane materiały, które zostaną przedłożone do zaopiniowania Komisjom Rady, a następnie strategia zostanie przedłożona pod obrady Rady Miejskiej w październiku. Radny Jerzy Kanicki ponowił swoją prośbę o oznakowanie osiedla Nowy Świat, uzyskując odpowiedź Burmistrza, że wszystkie osiedla i drogi na terenie miasta powinny zostać oznakowane jak najszybciej. Radny Jacek Stopa pytał o to, czy ustalono właściciela wału nad Stryszawką na Kułasówce. A. Siwiec odpowiedział, że trwają w tej sprawie rozmowy.

*****

25 W trakcie obrad Sekretarz Gminy Lidia Pilch przedstawiła sprawozdanie zespołu opiniującego kandydatów na ławników Sądu Rejonowego i członków Kolegium d/s Wykroczeń. Następnie przeprowadzono wybory, których wyniki prezentujemy poniżej:

Członkowie Kolegium d/s Wykroczeń przy Sądzie Rejonowym w Suchej Beskidzkiej wybrani na kadencję 2000-2003 z terenu miasta Sucha Beskidzka:

Janina Bednarz, Jerzy Cwiertnia, Anna Dobranowska, Bronisław Grabowski, Zdzisława Hojdas, Edward Jolkowicz, Aleksandra Kobiela, Stanisława Koczur, Anna Kołodziej, Józefa Kumorek, Jan Kurek, Barbara Ładusiak-Kotara, Mieczysław Matusik, Tadeusz Pochopień, Ewa Semik, Jan Siwiec, Krzysztof Stachowski, Jan Steczek, Tadeusz Wyszczółek, Małgorzata Zembala.

Ławnicy ludowi przy Sądzie Rejonowym w Suchej Beskidzkiej wybrani na kadencję 2000-2003 z terenu miasta Sucha B.: Jadwiga Bodzek, Franciszek Fitak, Stanisław Hajdyta, Teresa Kiersnowska, Elżbieta Kołacz, Beata Kopsztajn, Waleria Kosman, Stanisław Kyś, Zdzisława Listwan, Halina Michaś, Jan Pochopień, Aleksandra Podolska, Andrzej Spyrczyński, Józef Żaczek, Andrzej Żak.

*****

10 W czasie obrad dokonano także uzupełnienia składu osobowego Zarządu Miasta po rezygnacji dwóch jego Członków: Mariana Natanka i Romana Rzepki. Zanim jednak doszło do wyborów Burmistrz Miasta Andrzej Siwiec zaproponował, by Zarząd liczył odtąd 5 osób, a nie jak poprzednio - 6. Radny Janusz Spannbauer złożył wniosek, by Zarząd kontynuował swą pracę w składzie 4-osobowym, a więc takim, jaki wyłonił się po rezygnacji M. Natanka i R. Rzepki. Rada przyjęła propozycję Burmistrza, za jego wnioskiem opowiedziało się 11 Radnych, przeciw - 6 Radnych, a 3 wstrzymało się od głosu. Następnie głos zabrał ponownie A. Siwiec, który zgłosił kandydaturę Marii Chmiel na członka Zarządu. W głosowaniu 12 Radnych poparło kandydaturę M. Chmiel, 7 Radnych było jej przeciwnych, zaś 1 głos był nieważny. Odtąd więc Zarząd Miasta Sucha Beskidzka pracuje w składzie następującym: Andrzej Siwiec - Przewodniczący Zarządu oraz Członkowie: Maria Chmiel, Bogusław Cwiękała, Marek Gluch, Kazimierz Wywijas.

p. Maria Chmiel nowy członek Zarządu Miasta z Przewodniczącym RM p. Stanisławem Lichosytem

O rezygnacji Mariana Natanka i Romana Rzepki z prac w Zarządzie Miasta pisaliśmy już w poprzednim numerze „Ziemi Suskiej”. Z informacji uzyskanych od Przewodniczącego Rady Miejskiej Stanisława Lichosyta wynika, że Radny Marian Natanek został wybrany członkiem Zarządu Miasta wbrew obowiązującemu prawu, bowiem jako prezes zarządu Gminnej Spółdzielni nie mógł - zgodnie z ustawą antykorupcyjną - pełnić tej funkcji. - *Na tą nieprawidłowość zwracałem uwagę wcześniej - mówi Przewodniczący Rady Miejskiej - lecz za każdym razem otrzymywałem różniące się interpretacje przepisów. Dopiero wykładnia, którą otrzymałem z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w miesiącu lipcu br. jednoznacznie określa, że p. Radny M. Natanek musiał być odwołany z funkcji członka Zarządu Miasta, o czym zresztą został poinformowany. Przyznaję, że nie rozumiem postawy p. Radnego Natanka, który na łamach „Kroniki Beskidzkiej” z dnia 30 września, w artykule „Odchudzony Zarząd” przedstawia zupełnie odmienną wersję wydarzeń, uzasadniając swoje odejście z Zarządu.*

*****

15 W trakcie Sesji Skarbnik Gminy Halina Kozioł przedstawiła informację z wykonania budżetu Gminy za I półrocze 1999 r., a także ostatnie zmiany w uchwale budżetowej Gminy na 1999 r. oraz zaprezentowała projekt procedury uchwalania budżetu Gminy, który został zatwierdzony przez Radę.

Tryb prac nad projektem uchwały budżetowej

§ 1

10 Przygotowanie projektu uchwały budżetowej wraz z objaśnieniami, a także inicjatywa w sprawie zmiany tej uchwały należą do wyłącznej kompetencji Zarządu Miasta.

§ 2

- 1 Do dnia 5 października kierownicy referatów jednostek i zakładów budżetowych i środków specjalnych opracowują i przedkładają Skarbnikowi Gminy wnioski budżetowe w formie planów rzeczowych zadań i projektów planów finansowych.
2. Projekty planów finansowych opracowywane są na podstawie: - wynagrodzeń i pochodnych od wynagrodzeń obowiązujących w roku poprzedzającym rok budżetowy,

- przewidywanego stanu zatrudnienia na koniec roku poprzedzającego rok budżetowy,
  - stawek podatkowych, opłat i cen obowiązujących w roku poprzedzającym rok budżetowy z uwzględnieniem zmian wchodzących w życie z dniem 1 stycznia roku budżetowego,
  - prognozy cen roku budżetowego.
3. Projekty planów finansowych jednostek i zakładów budżetowych, środków specjalnych opracowywane są w szczególności do paragrafu klasyfikacji budżetowej.

§ 3

Organizacje społeczne, polityczne i mieszkańcy gminy składają wnioski do projektu budżetu za pośrednictwem radnych w terminie do dnia 5 października.

§ 4

Do dnia 20 października Skarbnik Gminy przeprowadzi weryfikację poprawności wniosków budżetowych, która winna obejmować dyskusje z referatami i jednostkami pod kątem zasadności wnioskowanych środków finansowych.

§ 5

Po uzyskaniu od dysponentów części budżetowych informacji o kwotach dotacji na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej Zarząd Miasta rozpatruje zalecenie Skarbnika Gminy i do dnia 10 listopada podejmie uchwałę o przyjęciu projektu budżetu.

§ 6

1. Do dnia 15 listopada Zarząd Miasta zobowiązany jest do przedstawienia Radzie Miejskiej projektu uchwały budżetowej wraz z objaśnieniami oraz informacją o stanie mienia komunalnego.
2. Projekt budżetu zgodnie z przepisami ustawy o finansach publicznych ujmuje dochody w szczególności do działu klasyfikacji budżetowej i wydatki w szczególności do rozdziału klasyfikacji budżetowej.

Informacja o stanie mienia winna zawierać:

- a) dane dotyczące przysługujących jednostce samorządu terytorialnego praw własności,
  - b) dane dotyczące innych niż własność praw majątkowych, w tym w szczególności o ograniczonych prawach rzeczowych, użytkowaniu wieczystym, wierzytelnościach, udziałach w spółkach, akcjach oraz o posiadaniu,
  - c) dane o zmianach w stanie mienia komunalnego, w zakresie określonym w pkt. a i b, od dnia złożenia poprzedniej informacji,
  - d) dane o dochodach uzyskanych z tytułu wykonywania prawa własności i innych praw majątkowych oraz z wykonywania posiadania,
  - e) inne dane i informacje o zdarzeniach mających wpływ na stan mienia komunalnego.
6. Do dnia 15 listopada Zarząd Miasta zobowiązany jest przedstawić właściwej Regionalnej Izbie Obrachunkowej projekt uchwały budżetowej wraz z objaśnieniami oraz informację o stanie mienia komunalnego.

Opinię Regionalnej Izby Obrachunkowej Zarząd Miasta obowiązany jest przedstawić niezwłocznie Radzie Miejskiej.

§ 7

1. Przewodniczący Rady Miejskiej przesyła projekt uchwały budżetowej do zaopiniowania Komisjom Rady nie później niż w ciągu 7 dni od daty otrzymania projektu.

2. Komisje Rady Miejskiej w ciągu 14 dni od daty otrzymania projektu uchwały budżetowej odbywają posiedzenia, na których formułowane są na piśmie opinie, wnioski i propozycje do projektu budżetu.

3. Bez zgody Zarządu Miasta Rada, Miejska nie może wprowadzić w projekcie budżetu zmian powodujących zwiększenie wydatków nie znajdujących pokrycia w planowanych dochodach lub zwiększeniu planowanych dochodów bez jednoczesnego wskazania źródeł tych dochodów.

4. Opinie, wnioski i propozycje komisji są podstawą do sformułowania w ciągu 7 dni od daty ich przedstawienia Komisji właściwej d/s budżetu ostatecznej opinii o projekcie budżetu. Opinia komisji sformułowana jest na piśmie i niezwłocznie przekazana Zarządowi Miasta, który po zapoznaniu się z jej treścią nanosi w ciągu 7 dni poprawki do projektu budżetu.

5. Na posiedzeniu Komisji d/s Budżetu, na której opiniowany jest projekt budżetu uczestniczą przewodniczący Komisji stałych Rady lub w czasie ich nieobecności osoby przez nich upoważnione.

§ 8

1. W terminie 7 dni od dnia przekazania Radzie Miejskiej projektu uchwały budżetowej Zarząd Miasta przekazuje podległym jednostkom informacje potrzebne do opracowania ich planów finansowych.

2. Jednostki opracowują projekty planów finansowych w terminie 30 dni od dnia otrzymania danych, nie później jednak niż do dnia 22 grudnia.

3. Uchwałę budżetową Rada Miejska uchwała do dnia 31 grudnia, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach do dnia 31 marca roku budżetowego, a do czasu uchwalenia podstawą gospodarki finansowej jest projekt uchwały budżetowej przedłożony Radzie Miejskiej.

4. W przypadku nie uchwalenia uchwały budżetowej w terminie do 31 marca roku budżetowego, regionalna izba obrachunkowa w terminie do 30 kwietnia roku budżetowego ustala budżet jednostki samorządu gminnego w zakresie obowiązkowych zadań własnych oraz zadań zleconych. Do dnia ustalenia budżetu przez RIO podstawą gospodarki finansowej jest projekt uchwały budżetowej przedłożony Radzie.

§ 9

Uchwała budżetowa określa:

1. Prognozowane dochody gminy wg ważniejszych źródeł i działów klasyfikacji budżetowej.
2. Wydatki budżetu w podziale na działy i rozdziały klasyfikacji wydatków, z wyodrębnieniem:
  - b) wydatków bieżących, w tym w szczególności:
    - wynagrodzeń i pochodnych od wynagrodzeń,
    - dotacji,
    - wydatków na obsługę długu gminy,
    - wydatków z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez gminę,
  - c) wydatków majątkowych.
2. Źródła pokrycia deficytu lub przeznaczenia nadwyżki budżetu gminy.
3. Wydatki związane z wieloletnimi programami inwestycyjnymi z wyodrębnieniem wydatków na finansowanie poszczególnych programów.
4. Plany przychodów i wydatków zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych, jednostek budżetowych i środków specjalnych.
5. Plany przychodów i wydatków funduszy celowych.
6. Upoważnienie dla Zarządu do zaciągania długu oraz do spłat zobowiązań.

cd. na str. 4

- 7. Zakres i kwoty dotacji przedmiotowych.
- 8. Dochody i wydatki związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych gminie ustawami.
- 9. Dotacje.
- 10. Dochody i wydatki związane z realizacją zadań wspólnych realizowanych w drodze umów lub porozumień między jednostkami samorządu gminnego, w budżecie jednostek samorządu gminnego, którym powierzono realizację tych zadań.

§ 10

Uchwała budżetowa może także zawierać:

- 1. Upoważnienie dla Zarządu Miasta do zaciągania kredytów i pożyczek oraz emisji papierów wartościowych na pokrycie występującego w ciągu roku budżetowego deficytu budżetu.
- 2. Upoważnienie dla Zarządu Miasta do dokonywania zmian w budżecie w zakresie określonym w art. 128 ust. 2 ustawy o finansach publicznych.
- 3. Inne postanowienia dotyczące wykonywania budżetu gminy.

§ 11

W uchwale budżetowej gminy określa się także dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i wydatki na realizację zadań określonych w programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

§ 12

Przy planowaniu porządku sesji Rady, na której zostanie uchwalona uchwała budżetowa, uwzględnia się następujące punkty:

- 1. Odczytanie projektu uchwały budżetowej.
- 2. Odczytanie opinii komisji stałych Rady Miejskiej.
- 3. Przedstawienie wraz z uzasadnieniem nie przyjętych przez Zarząd wniosków Komisji właściwej d/s budżetu.
- 4. Odczytanie opinii właściwej Regionalnej Izby Obrachunkowej.
- 5. Dyskusje, ewentualne wnoszenie poprawek i ich przegłosowanie.
- 6. Głosowanie nad wnioskami przedstawionymi w pkt. 3.
- 7. Głosowanie nad projektem uchwały budżetowej.

§ 13

Uchwałę budżetową Przewodniczący Zarządu Miasta przedkłada Regionalnej Izbie Obrachunkowej w ciągu 7 dni od dnia jej podjęcia.

* * * * *

Podczas Sesji ostatnie zmiany w projekcie „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta” przedstawił inż. A. Melcer. Po wysłuchaniu jego wyjaśnień radni podjęli uchwałę o przyjęciu „Studium...”

**Uchwała nr XI/102/99
Rady Miejskiej w Suchej Beskidzkiej
z dnia 28.09.1999 r.**

w sprawie: studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Sucha Beskidzka

Rada Miejska w Suchej Beskidzkiej
uchwała, co następuje:

§ 1

Uchwała się „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Sucha Beskidzka”, którego ustalenia są zawarte w następujących załącznikach do niniejszej uchwały:

- 2. Załącznik nr 1 - Tekst studium - część II - „Uwarunkowania i kierunki rozwoju”.
- 3. Załącznik nr 2-7 - tj. rysunki nr 2-6 i 8.

§ 2

Ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego nie mogą być sprzeczne z uwarunkowaniami i kierunkami rozwoju przyjętymi w studium.

§ 3

Do czasu jednoznacznego określenia miejsca włączenia projektowanej „obwodnicy” m. Maków Podhalański do drogi krajowej nr 98, wstrzymuje się rozpoczęcie opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla projektowanego „obszaru rozwoju działalności gospodarczej” pomiędzy ul. Makowską a linią PKP, na odcinku między działkami o nr ewidencyjnych 728/2 a 714.

§ 4

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Miasta Sucha Beskidzka.

§ 5

Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Uwaga: „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Sucha Beskidzka” znajduje się do wglądu w UM w Suchoj Beskidzkiej pok. 22 w godzinach urzędowania.

* * * * *

Dyrektor Miejskiego Zakładu Wodociągów i Kanalizacji, mgr inż. Marian Dudziak przedstawił informację o zaopatrzeniu miasta w wodę.

Informacja o zaopatrzeniu miasta w wodę

I. Dane ogólne

Wodociąg dla miasta Sucha Beskidzka został wybudowany w latach 1970-1975. Wykonano wówczas ujęcie wody, stację uzdatniania, sieć wodociagową o długości 8 km oraz zbiornik wyrównawczy o pojemności 2 x 500 m³. Ujęcie wody zlokalizowano na rzece Stryszawka w rejonie ulicy Role (ujęcie powierzchniowe brzegowo-denno), w odległości około 100 m od stacji uzdatniania. Wydajność ujęcia i całego wodociągu wynosi 4.800 m³/dobę.

W Suchoj Beskidzkiej, w chwili obecnej zameldowanych jest na pobyt stały ok. 9.800 mieszkańców. Wodociąg miejski zaopatruje w wodę około 6.800 osób (w tym zamieszkałych w blokach mieszkalnych: 3.300), tj. około 70 % ogółu ludności. Pozostała część ludności (około 30 %) zaopatrywana jest z własnych ujęć, przede wszystkim ze studni kopanych głębokości około 2-5 m. Woda z tych studni doprowadzana jest

do budynków grawitacyjnie lub za pomocą urządzeń hydroforowych. Jakość wody w lokalnych ujęciach zmienia się w zależności od pogody i jest zwykle gorsza w okresie intensywnych opadów.

2. Sieć wodociągowa

MZWiK posiada w eksploatacji 48,4 km sieci wodociągowej, w tym:

- sieć magistralną i rozdzielczą: 25,3 km,
- podłączenia do budynków: 23,1 km.

Przewody wodociągowe magistralne i rozdzielcze wykonane są z rur żeliwnych, z rur PCW i z rur stalowych izolowanych powłoką PCW (średnica maksymalna wynosi 250 mm).

Podłączenia wodociągowe wykonane są w większości z rur stalowych ocynkowanych izolowanych taśmą „Denso” oraz z rur polietylenowych (obecnie większość przyłączy wykonywane jest rurami PE).

Do sieci miejskiej podłączonych jest 850 budynków prywatnych oraz prawie wszystkie zakłady produkcyjno-usługowe i instytucje.

Wodociąg posiada na terenie miasta 2 zbiorniki wyrównawcze. Jeden zbiornik o pojemności 2 x 500 m³ wybudowany został w pobliżu centrum miasta i pracuje w zasadzie jako zbiornik końcowy. Drugi zbiornik o pojemności 300 m³ wybudowano na wodociągu strefowym, który zaopatruje w wodę zabudowania w wyżej położonych terenach (druga strefa ciśnienia).

3. Ilość sprzedanej wody

Wydajność maksymalna wodociągu miejskiego wynosi 4.800 m³/dobę. Obecnie wodociąg miejski wykorzystywany jest w około 50%; istnieje więc znaczna rezerwa w zaopatrzeniu miasta w wodę.

W 1998 roku sprzedano odbiorcom ogółem: 523.700 m³ wody

Z tego przypada na	- gospodarstwa domowe	178.339	-
	- jedn. sfery budżetowej	167.003	-
	- działalność gospod.	178.358	-

Największym odbiorcą wody, poza gospodarstwami domowymi jest Szpital Rejonowy, który zużywa około 300 m³ na dobę.

4. Ocena stanu technicznego sieci wodociągowej

Wybudowana w latach 1971-1974 sieć wodociągowa o długości około 8 km jest awaryjna (około 90 % awarii występuje właśnie na tej sieci).

Spowodowane to jest wadliwą technologią łączenia rur żeliwnych, stosowaną w tym czasie.

Sieć wodociągowa, która wykonywana była w późniejszym okresie (inny materiał, nowsze technologie) jest w dobrym stanie technicznym i przez długi okres czasu nie będzie wymagać remontu lub wymiany.

5. Zamierzenia w zakresie rozbudowy i modernizacji sieci wodociągowej

5a - Modernizacja istniejącej sieci wodociągowej

Dla prawidłowego działania sieci wodociągowej i radykalnego zmniejszenia awaryjności niezbędna jest wymiana głównych rurociągów żeliwnych. Przede wszystkim należałoby ułożyć nowy rurociąg przy ul. Role, Mickiewicza, Piłsudskiego, Batalionów Chłopskich i przy ul. Zamkowej (około 5,5 km).

Poza tym dla zapewnienia ciągłości wody konieczne jest wybudowanie drugiego rurociągu doprowadzającego wodę do zbior-

nika wyrównawczego przy ul. Źródlanej, długości około 1,5 km. Poprawę w ciągłości dostawy wody zapewniłoby również wybudowanie dodatkowych rurociągów, które zaopatrywałyby w wodę poszczególne osiedla w wypadku awarii (tzw. sieć pierścieniowa).

Wszystkie wymienione przedsięwzięcia wymagają znacznych nakładów finansowych. Wpływy ze sprzedaży wody oraz z działalności pomocniczej przeznaczone są w całości na cele eksploatacyjne (utrzymanie stacji uzdatniania wody, usuwanie awarii na sieci wodociągowej, wykonywanie drobnych prac remontowych itp.). W ramach posiadanych środków MZWiK ukończył w sierpniu budowę rurociągu od ul. Przemysłowej do ul. Starzeńskiego, przez co znacznie poprawiło się zaopatrzenie w wodę ul. Błędzonka, Batalionów Chłopskich, Zamkowej, osiedla Garce (bez tego rurociągu wszystkie w/w ulice byłyby pozbawione wody np. w razie awarii rurociągu w Rejonie Rynku). MZWiK jako zakład budżetowy nie dokonuje odpisów amortyzacyjnych, z których mogłyby być finansowane w większym zakresie prace o charakterze remontowym modernizacyjnym (wymiany rurociągów starych i budowa nowych).

5b — Rozbudowa sieci wodociągowej

Przeważająca część ludności miasta zaopatrywana jest w wodę z wodociągu miejskiego. Jednak część mieszkańców, korzystająca z lokalnych ujęć, ma problemy z niedoborem wody, szczególnie w okresach suszy. Dla poprawy tej sytuacji konieczna jest dalsza rozbudowa sieci wodociągowej oraz budowa nowych przepompowni i zbiorników wyrównawczych. Zarządzeniem Burmistrza miasta powołany został zespół do opracowania projektu strategii miasta, w tym również inwestycje w zakresie zaopatrzenia ludności w wodę.

W najbliższych latach przewiduje się między innymi budowę:

- rurociągu wodociągowego przy ul. Makowskiej (do granicy miasta) z terminem realizacji w 2000 r.,
- sieci wodociągowej przy ul. Górskiej (rozpoczęcie robót w 2000 r.)
- sieci wodociągowej przy ul. Błędzonka (w rejonie przepompowni oraz powyżej Szkoły Podstawowej nr 3),
- rurociągu zaopatrującego w wodę osiedle Kamienne i górna część Zasepnicy (wraz z przepompownią).

* * * * *

Podczas XI Sesji Rady Miejskiej Suchej Beskidzkiej podjęto także następujące uchwały:

**Uchwała nr XI/103/99
Rady Miejskiej w Suchej Beskidzkiej
z dnia 28.09.1999 r.**

w sprawie: ustalenia szczegółowych zasad wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napoi alkoholowych oraz kontroli przestrzegania zasad obrotu tymi napojami

Rada Miejska w Suchej Beskidzkiej
uchwała co następuje:

§ 1

1. Zezwolenia na sprzedaż napoi alkoholowych, przeznaczonych do spożycia w miejscu i poza miejscem sprzedaży,

cd. na str. 6

wyduje Burmistrz Miasta po zasięgnięciu opinii Zarządu Miasta i Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - na wniosek zainteresowanego.

2. Wniosek powinien zawierać:

- a) określenie podmiotu oraz miejsce sprzedaży alkoholu,
- b) rodzaj alkoholu, o zezwolenie na sprzedaż którego ubiega się wnioskodawca,
- c) określenie wielkości lokalu, w którym prowadzona ma być sprzedaż napoi alkoholowych,
- d) określenie rodzaju budynku, w którym znajduje się lokal,
- e) informacje o godzinach otwarcia i zamknięcia punktu sprzedaży napoi alkoholowych.

6. Do wniosku należy dołączyć:

- a) kserokopię decyzji o przeznaczeniu budynku lub lokalu - w którym ma być sprzedawany alkohol - na cele handlowe lub gastronomiczne lub decyzję o zmianie przeznaczenia, jeżeli budynek lub lokal miał inne przeznaczenie niż handlowe lub gastronomiczne,
- b) pisemną zgodę właściciela budynku (terenu, na którym znajduje się budynek) lub lokalu na sprzedaż w nim napojów alkoholowych, jeżeli wnioskodawca nie jest właścicielem,
- c) oświadczenie wnioskodawcy, którego dotyczy wniosek o wartości sprzedaży napojów alkoholowych, w roku poprzednim, lub oświadczenie, że nie prowadził sprzedaży,
- d) pozytywną opinię Powiatowego Inspektora Sanitarnego o spełnieniu warunków sanitarno-epidemiologicznych w lokalu, w którym ma być prowadzona sprzedaż napoi alkoholowych,
- e) zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej lub inny dokument poświadczający fakt prowadzenia działalności gospodarczej,
- f) oświadczenie o prowadzeniu bądź też nie prowadzeniu w lokalu, w którym ma być prowadzona sprzedaż napoi alkoholowych działalności rozrywkowej (dyskoteki).

9. Zezwolenie na sprzedaż napoi alkoholowych wydaje się na czas określony przy sprzedaży napoi alkoholowych przeznaczonych do spożycia

- a) poza miejscem sprzedaży - na 2 lata,
- b) w miejscu sprzedaży - na 4 lata.

§ 2

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych opiniuje wniosek po przeprowadzeniu oględzin w terenie i wykonaniu pomiarów. Na okoliczność oględzin sporządza się protokół, który podpisują osoby prowadzące oględziny oraz wnioskodawcy uczestniczący w oględzinach. Protokół z oględzin przedstawiony zostaje ZM, który również opiniuje wniosek. W sprawach nieunormowanych w tym paragrafie zastosowanie mają przepisy kodeksu postępowania administracyjnego.

§ 3

Wszczyzna się postępowanie w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napoi alkoholowych z urzędu w przypadku:

- a) uzyskania informacji od organów ścigania lub innych organów państwowych lub powzięcia informacji o nieprzestrzeganiu ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- b) ustalenia w trakcie kontroli przez organy gminy przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi, że zasady te nie są przestrzegane.

W przypadku informacji - skargi i interwencji mieszkańców o zakłóceniu porządku publicznego w miejscu sprzedaży lub najbliższej okolicy, przed wszczęciem postępowania, wzywa się właściciela lokalu i zobowiązuje do usunięcia nieprawidłowości.

W przypadku ponowienia skarg podejmuje się czynności prawne.

§ 4

1. Burmistrz Miasta prowadzi okresową kontrolę przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi oraz przestrzegania warunków określonych w zezwoleniu na sprzedaż napoi alkoholowych. Nie wyklucza to uprawnień do kontroli innych organów i instytucji.
2. Kontrolę przeprowadzają zespoły kontrolne składające się z osób posiadających stosowne upoważnienie do kontroli podpisane przez Burmistrza Miasta. Zespół nie może liczyć mniej niż trzy osoby.
3. Z ustaleń kontroli sporządza się protokół, którego jeden egzemplarz pozostawia się w punkcie kontrolowanym.
4. Podmiot posiadający zezwolenie na sprzedaż napoi alkoholowych w kontrolowanym punkcie sprzedaży może w przypadku niezgodzenia się z ustaleniami kontroli odwołać się do Burmistrza Miasta w terminie do 7 dni od dnia pozostawienia protokołu w punkcie sprzedaży. Brak odwołania oznacza akceptację ustaleń kontroli.
5. Zespół kontrolny przedstawia protokół Burmistrzowi wraz z wnioskami do dalszego postępowania. Jeżeli na wniosek zespołu kontrolnego toczy się postępowanie o cofnięcie zezwolenia, przed podjęciem decyzji kończącej to postępowanie Burmistrz Miasta zasięga opinii Zarządu Miasta oraz w przypadkach przewidzianych w ustawie także właściwej Komisji Rady Miasta - Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego jako właściwe.

§ 5

Wykonanie Uchwały powierza się Zarządowi Miasta Sucha Beskidzka.

§ 6

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

* * * * *

**Uchwała nr XI/104/99
Rady Miejskiej w Suchej Beskidzkiej
z dnia 28.09.1999 r.**

w sprawie: **zbycia nieruchomości stanowiącej własność Gminy**

Rada Miejska w Suchej Beskidzkiej
uchwała co następuje:

§ 1

Przeznacza do sprzedaży w formie bezprzetargowej lokale mieszkalne na rzecz najemców wraz z częściami wspólnymi w budynku przy ul. Piłsudskiego 26 w Suchej Beskidzkiej oraz grunt stanowiący dz.Ew. nr 9952/I o pow. 290 m² ujawnioną w Księdze Wieczystej 1559 w Sądzie Rejonowym w Suchej Beskidzkiej.

§ 2

Sprzedaż lokali mieszkalnych może odbywać się za gotówkę i na raty. W przypadku zbywania praw własności lokalu mieszkalnego nabytego od gminy na raty wierzytelność w całości podlega zabezpieczeniu hipotecznemu wraz z odsetkami. Przy sprzedaży lokali mieszkalnych za gotówkę bonifikata wyniesie

90 %. Przy sprzedaży lokali mieszkalnych na raty bonifikata wyniesie 70 %. Ulgi przy wykupie mieszkań w formie bonifikaty odliczane będą od wartości rynkowej lokalu wycenionego przez biegłego.

§ 3

- 1) Cena sprzedaży lokalu mieszkalnego na rzecz najemców może być na wniosek nabywców rozłożona na raty roczne płatne przez okres 10 lat.
- 2) Przy sprzedaży lokali na raty pierwsza rata nie może być niższa niż 10 % ceny sprzedaży lokalu po zastosowaniu bonifikaty.
- 3) W razie rozłożenia należności na raty oprocentowanie należności ustala się w wysokości 8 % kredytu refinansowego obowiązującego w danym roku w miesiącu styczniu w stosunku rocznym od niespłaconej należności.

§ 4

W przypadku braku zainteresowania wykupem lokali mieszkalnych i gruntu przynależnego do budynku przez najemców wyznaczyć nieruchomość do sprzedaży w formie przetargu.

§ 5

Najemca lokalu mieszkalnego ponosi koszty zleconej przez Gminę wyceny lokalu i ułamkowej części gruntu.

§ 6

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Miasta Sucha Beskidzka.

§ 7

Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i podlega rozplakatowaniu na terenie miasta Sucha Beskidzka oraz ogłoszeniu w prasie lokalnej.

*****

**Uchwała Nr XI/105/99
Rady Miasta Sucha Beskidzka
z dnia 28 września 1999 r.**

w sprawie: wykupu gruntu pod wyciąg narciarski

Rada Miejska w Suchej Beskidzkiej
uchwała co następuje:

§ 1

Wykupić grunt pod wyciąg narciarski położony przy ul. Zasypanica tj. działkę ewidencyjną nr 6397/4 o powierzchni 1971 m² ujawnioną w Księdze Wieczystej Nr 28781 w Sądzie Rejonowym w Suchej Beskidzkiej stanowiącą własność PP. Danuty i Jana Toczek zam. Sucha Beskidzka.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Miasta w Suchej Beskidzkiej.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Z PRAC KOMISJI II RADY MIEJSKIEJ

7 września 1999 r. odbyło się posiedzenie Komisji Oświaty, Zdrowia, Rodziny, Kultury, Przestrzegania Prawa i Porządku Publicznego Rady Miejskiej w Suchej Beskidzkiej. Na posiedzenie przybyli przedstawiciele Policji: mł. asp. Małgorzata Przerzywacz, kom. Andrzej Parchański, asp. Wojciech Fluder i mł. asp. Paweł Guzdek, którzy przygotowali informację z realizacji programu „Bezpieczne Miasto - Sucha Beskidzka”.

Komenda Powiatowa Policji w Suchej Beskidzkiej w ramach działań prewencyjnych programu „Bezpieczne Miasto, Bezpieczna Gmina” wydała w 1999 r. informator pt. „Suska Policja Informuje”, opracowany przez Zespół Prewencji Kryminalnej przy KPP Sucha Beskidzka i przeznaczony dla społeczności lokalnej.

cd. na str. 8

W ramach profilaktyki prowadzonej w powiecie suskim w szkołach od 1 marca 1999 r. Wydział Prewencji KPP w Suchej Beskidzkiej rozpoczął Akcję „Bezpieczne Dziecko”, wydając na potrzeby tej akcji książeczkę pod tytułem „Bezpieczne dziecko”. Akcją objętych zostało 1500 dzieci całego powiatu suskiego w klasach I. W Suchej Beskidzkiej w Akcji uczestniczyło 140 dzieci z 3 Szkół Podstawowych. Dzielnicowi przeprowadzili spotkania z zakresu wczesnej profilaktyki, wręczając dzieciom książeczki. Akcja zakończyła się konkursem plastycznym pt. „Bezpieczeństwo w szkole, w domu, na wakacjach”. W dniu 21 maja 1999 r. odbyło się uroczyste zakończenie programu prewencyjnego „Bezpieczne Dziecko” dla miasta Sucha Beskidzka z udziałem laureatów konkursu plastycznego, nauczycieli i władz lokalnych.

Następne działania profilaktyczne w powiecie suskim to Turniej Wiedzy o Bezpieczeństwie w Ruchu Drogowym, prowadzony przez Wydział Prewencji i Samodzielną Sekcję Ruchu Drogowego KPP Sucha Beskidzka. Eliminacje gminne odbyły się we wszystkich szkołach w klasach IV-VIII. Turniej zakończył się etapem powiatowym w Makowie Podhalańskim, który wyłonił jeden zespół na Konkurs Wojewódzki. Akcja ta finansowana jest z budżetu gmin m.in. zakup nagród. Jednocześnie odbył się konkurs plastyczny „Bezpieczeństwo Dziecka na drodze”, obejmujący dzieci klas I-III Szkół Podstawowych z całego powiatu. Miasta i Gminy powiatu suskiego nagrodziły 63 dzieci za najlepsze prace plastyczne. Do KPP napłynęło 695 prac z całego rejonu.

W ramach programu Bezpieczne Miasto - Sucha Beskidzka w panelu programowym „Bezpieczna Szkoła” przeprowadzono następujące działania prewencyjne:

- spotkania w szkołach w roku szkolnym 1998/1999 - 230 prelekcji,
- opracowano pakiet testów do przeprowadzenia ich w szkołach na lekcjach wychowawczych z tematów: „Alkohol, Narkotyki, Przemoc w szkole, Tolerancja, Wandalizm”,
- opracowano wydanie pt. „Narkotyki bez tajemnic”,
- książeczkę „Bezpieczne Dziecko”,
- elementy programu Bezpieczna Szkoła: Akcja „Bezpieczna Droga do Szkoły”, „Bezpieczna Zima”, „Bezpieczne Wakacje”. W ramach programu Bezpieczne Miasto - Sucha Beskidzka w panelu programowym „Bezpieczny Dom” przeprowadzono następujące działania:
- w gazetach lokalnych ukazało się, w roku 1999, 60 artykułów prasowych, w których uwzględnia się bezpieczne zachowanie się społeczności lokalnej w różnych sytuacjach niebezpiecznych,
- w dniu 15 stycznia 1999 r. - akcja pomocy dla rodzin ubogich,
- w miesiącu maju - założenie progów zwalniających,
- miesiąc luty - szkolenie pielęgniarek środowiskowych - bezpieczeństwo w zakresie zdrowego stylu życia bez narkotyków,
- udział w pracach organizacyjnych „Miasteczka Ruchu Drogowego”,
- udział i pomoc w organizacji imprez masowych organizowanych w mieście Sucha Beskidzka,
- współpraca ze Strażą Miejską, Pożarną w zakresie problemu wypalania traw na wiosnę - wspólne działania prewencyjne,
- współpraca z Pełnomocnikiem d/s Przeciwdziałania Alkoholicyzmowi - konkretne działania dzielnicowych w zakresie kontroli, ujawniania prowadzenia działalności bez pozwolenia na sprzedaż alkoholu, spożywania go w miejscach zabronionych.

Sucha Beskidzka jest prekursorem programu prewencyjnego „Bezpieczne Miasto”, nasze miasto zatwierdziło ten program w 1997 r. jako pierwsze na terenie obecnego powiatu. Funkcję Przewodniczącego Rady Bezpiecznego Miasta pełni społecznie Adam Bałos, który zwołuje każde posiedzenie paneli programowych „Bezpieczna Szkoła” (kierownik zespołu - Genowefa Kotowicz) i „Bezpieczny Dom” (kierownik zespołu - Jacek Kosman). Rada Bezpiecznego Miasta na swoje działania prewencyjne otrzymuje dofinansowanie z budżetu miasta

W czasie posiedzenia Komisji także kpt. Bogusław Patera, Komendant Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Suchej Beskidzkiej, przedstawił informację na temat: „Ocena stanu ochrony p.poż. miasta - funkcjonowanie PSP w mieście”.

Sucha Beskidzka stanowi największy co do wielkości ośrodek administracyjny rejonu KP PSP w Suchej Beskidzkiej. Ze względu na swoją specyfikę, tj. centrum o typowo miejskim charakterze i obrzeża o charakterze wiejskim obok zdarzeń takich jak wypadki drogowe, pożary mieszkań i piwnic, sklepów, zakładów, wiatrołomów, nawisów śnieżnych, zalań, podtopień, mają również miejsce zdarzenia charakterystyczne dla wsi. Są to pożary zabudowań gospodarczych, powodzie, wypadki z maszynami rolniczymi, pożary traw i lasów oraz inne zdarzenia. Głównymi czynnikami zagrożenia pożarowego są wielorodzinne budynki mieszkalne oraz skupiska zwartej zabudowy mieszkalno-gospodarczej, duża ilość obiektów użyteczności publicznej, a zwłaszcza Szpital Powiatowy, gdzie przebywa duża ilość pacjentów, którzy w większości posiadają ograniczoną zdolność ruchową, liczne obiekty gastronomiczno-handlowe, oświatowe i administracyjno-biurowe. Wymienić należy także obiekty zabytkowe, zakłady pracy, w których procesy technologiczne przebiegają z dużym użyciem materiałów palnych, np. drewna oraz indywidualne gospodarstwa rolne. Duże zagrożenie powodują również lasy i zwarte drzewostany. Istotne zagrożenie stanowi tranzytowe położenie Miasta u zbiegu dróg ze Śląska w kierunku gór i Przemysła oraz linii kolejowych z Krakowa i Żywca do Zakopanego, którego następstwem jest przewóz przez (i obok) centrum miasta transportów materiałów chemicznych, paliw płynnych i gazów technicznych bardzo niebezpiecznych pod względem pożarowym. Zagrożone są również stacje paliw płynnych oraz gazowych. Innym rodzajem zagrożeń są powodzie, spowodowane wystąpieniem wody z koryta rzeki Skawy, Stryszawki i potoków Bładzonka i Zasypniczanka oraz zagrożenia zalewowe wynikające ze złego stanu kanalizacji burzowej. Również organizacja wielu imprez rozrywkowych, jak dyskoteki, rajdy, koncerty itp.

Zasadnicze znaczenie w zakresie pożarowego zabezpieczenia miasta odgrywa zaopatrzenie wodne oraz drogi dojazdowe do zabudowań i osiedli. Problem ten występuje głównie na osiedlach i przysiółkach oddalonych od centrum miasta, jak Górna Bładzonka, Koźle, Śpiwle, Garce, Sumerówka, Kamiennie, Nowy Świat, Podksiężce i Zasypnica. W okresie jesienno-zimowym istnieją duże trudności związane z dojazdem do osiedli zlokalizowanych na wzniesieniach, jak: Kubasy, Krzeszowiaki, Listwany, Beblikówka, Semikówka, Nowy Świat, Bucalówka, Kubasiaki, Stachurówka, Lipie, Koźle, Rzeźniczaki, Kurkówka, Korczaki, Włochówka, Legutówka, Barzyczaki i Leśniaki. Utrudnia to prowadzenie szybkich i skutecznych działań ratowniczo-gaśniczych.

W zakresie profilaktyki pożarowej PSP prowadzi w mieście działania profilaktyczne, których zakres przedmiotowy obejmuje kontrole w zakresie przestrzegania przepisów przeciwpożarowych, rozpoznawanie zagrożeń technologicznych, chemicznych i ekologicznych, wstępne ustalanie nieprawidłowości, które przyczyniły się do powstania pożaru oraz rozpoznawanie możliwości i warunków prowadzenia działań ratowniczych przez jednostki ochrony przeciwpożarowej. PSP prowadzi także działania, które mają na celu poprawę stanu bezpieczeństwa pożarowego miasta. Organizowana jest działalność informacyjna w środkach lokalnego przekazu, dotycząca upowszechniania przepisów przeciwpożarowych i zasad postępowania dla uniknięcia zagrożenia przy wiosennym wypalaniu traw i pozostałości roślinnych, należytej eksploatacji instalacji i urządzeń na gaz przewodowy i płynny, zabezpieczenia p.poż. prac żniwnych i omlotowych, przygotowania do

sezonu grzewczego oraz instruktażu dla dyrektorów szkół przed rozpoczęciem nowego roku szkolnego. PSP wydaje również opinie dotyczące stanu ochrony p.poż. konkretnych jednostek i obiektów w ramach czynności zleconych oraz skarg i wniosków oraz udziela osobiście i telefonicznie porad i wyjaśnień z zakresu wymagań ochrony przeciwpożarowej.

*****

W czasie posiedzenia Komisji Prezes Towarzystwa Miłośników Ziemi Suskiej Janusz Kociołek przedstawił **informację o działalności TMZS**. Podkreślił, że obecnie działalność ta skoncentrowana jest na realizacji dwóch, głównych zadań. Pierwszym z nich jest dokończenie prac przy urządzeniu kolejnych części ekspozycyjnych w muzeum. Jeszcze w tym roku planuje się urządzić dział poświęcony obróbce żelaza. Wiąże się to m.in. z przeniesieniem i odpowiednią aranżacją elementów starej kuźni z Zawoi. Dokonano już zakupu oryginalnego, pochodzącego z początku XIX w., miecza kowalskiego.

Trwają także prace przy ekspozycji poświęconej obróbce drewna. Nawiązane zostały odpowiednie kontakty w celu pozyskania nowych eksponatów. Zamiarem TMZS jest dokończenie prac aranżacyjnych, tak by jeszcze przed rozpoczęciem przy-

szlorocznego sezonu muzeum stanowiło jedną, zamkniętą całość ekspozycyjną. Czynnione są starania by formalną opiekę merytoryczną nad placówką przejęło Muzeum Etnograficzne w Krakowie.

Prezes TMZS planuje również utworzenie ekspozycji starych maszyn rolniczych i sprzętów gospodarskich. Dla jej zabezpieczenia potrzebne będzie wykonanie odpowiedniej, zadaszonej konstrukcji, która stanęłaby przy kamiennym murze obok muzeum. Wymaga to oczywiście wcześniejszego uzyskania odpowiednich akceptacji i zezwoleń.

TMZS chciałoby w przyszłym roku rozpocząć prace przygotowawcze do urządzenia w części zamku, przy „Domku Ogrodnika” małej ekspozycji botanicznej, herbarium (rabaty, grządki, skalniki, szkółka zielarska).

Janusz Kociołek ponowił, w imieniu TMZS, propozycję urządzenia w zamku Sali Historycznej, w której zostałyby zgromadzone archiwalia - dokumenty historyczne, zdjęcia i inne przedmioty dotyczące przeszłości naszego miasta.

Drugim ważnym zadaniem realizowanym przez TMZS, wspólnie z MBP, jest seria wydawnicza „Biblioteka Suska”. Trwają prace nad opracowaniem i przygotowaniem do druku kolejnych pozycji z tej serii.

M.Lenart

HARMONOGRAM DYŻURÓW RADNYCH 1999/2000 r.

Dyżury członków Rady Miejskiej
Suchej Beskidzkiej
odbywają się
w każdą środę miesiąca w godz. od 14.30 do 15.30
w Urzędzie Miejskim
w Suchej Beskidzkiej - pok. 32

Lp.	Imię i nazwisko dyżurującego radnego	Data dyżuru
1.	Chmiel Maria	06. 10. 1999 r.
2.	Ćwičkała Bogusław	13. 10. 1999 r.
3.	Głuch Marek	20. 10. 1999 r.
4.	Hudziak Mieczysław	27. 10. 1999 r.
5.	Kanicki Jerzy	03. 11. 1999 r.
6.	Kuliń Bogumiła	10. 11. 1999 r.
7.	Maciejowski Tomasz	17. 11. 1999 r.
8.	Michaś Jan	24. 11. 1999 r.
9.	Natanek Marian	01. 12. 1999 r.
10.	Piątek Kazimierz	08. 12. 1999 r.
11.	Pochopień Kazimierz	15. 12. 1999 r.
12.	Rzepka Roman	22. 12. 1999 r.
13.	Sękacz Ireneusz	29. 12. 1999 r.
14.	Siwec Jan	05. 01. 2000 r.
15.	Siwec Janusz	12. 01. 2000 r.
16.	Sochacka Barbara	19. 01. 2000 r.
17.	Spannbauer Janusz	26. 01. 2000 r.
18.	Stopa Jacek	02. 02. 2000 r.
19.	Wywijas Kazimierz	09. 02. 2000 r.

WIZYTA GOŚCI Z TWARDOSZYNA

cd. ze str. 1

Chórowi towarzyszyła Żywiecka Orkiestra Kameralna pod batutą Aleksandry Teuchman. W koncercie obok gości udział wzięli Burmistrz Suchej Beskidzkiej Andrzej Siwec i członkowie Zarządu Miasta, Przewodniczący Rady Miejskiej Suchej Beskidzkiej i miejscy Radni, Starosta Suski Andrzej Pająk, proboszcz parafii suskiej ks. Stanisław Kania, pracownicy UM oraz przedstawiciele działających w mieście instytucji. Po koncercie samorządowcy zaprzyjaźnionych miast spotkali się na terenie Domu Wczasowego „Wodnik”, gdzie odbyło się ognisko i poczęstunek, zaś następnego dnia wyjechali do Wieliczki, gdzie zwiedzili słynną kopalnię soli, która wywarła duże wrażenie na naszych gościach.

Korzystając z okazji, jaką daje opisywana wizyta przypomnijmy kilka danych o Twardoszynie. Jest on najstarszym miastem orawskim. Ślady osadnictwa na jego obszarze pochodzą już ze starożytności, a pierwsza pisana wzmianka o nim pochodzi z 1265 r. Twardoszyń był znany w całych Węgrzech i w Polsce jako stacja pograniczna, pobierająca cło na granicy z Polską. W ostatnim okresie, po połączeniu z miejscowościami Medvedzie i Krasna Horka i po zbudowaniu wielkiego osiedla Medvedzie miasto liczy ok. 10 000 mieszkańców, a więc mniej więcej tyle, co Sucha Beskidzka. Podobnie jak nasze miasto, Twardoszyń jest również siedzibą powiatu.

Red.

Na ślubnym kobiercu

We wrześniu 1999 r. na ślubnym kobiercu stanęli Państwo:

- *Jolanta Felicja Mika i Bogusław Dariusz Górka*
- *Agata Katarzyna Stanek i Tomasz Piotr Urbańczyk*
- *Olimpia Kaczmarczyk i Robert Lawrence Benoit*

Nowożeńcom, w imieniu władz samorządowych miasta, pragnę złożyć życzenia wszelkiej pomyślności na nowej drodze życia.

Burmistrz Miasta

Starszy Officer
kpt. inż. Kazimierz Klatka

ZAWODY POŻARNICZE

W niedzielę 26 września 1999 r. na stadionie KKS „Babia Góra” Sucha Beskidzka odbyły się I Powiatowe Zawody Sportowo-Pożarnicze Ochotniczych Straży Pożarnych. Impreza rozpoczęła się defiladą, podczas której wszystkie uczestniczące w zmaganiach drużyny zaprezentowały się publiczności, która dopisała mimo konkurencji, jaką niewątpliwie stanowił odbywający się o tej samej porze na terenie suskiego zamku Pokaz Psich Piękności. Zawody składały się z trzech osobno ocenianych konkurencji - były to: musztra, bieg sztafetowy z przeszkodami i ćwiczenia bojowe - a suma punktów w nich uzyskanych składała się na ostateczną ocenę zespołu.

Po przeprowadzeniu wszystkich konkurencji i podsumowaniu wyników okazało się, że w kategorii seniorów zwycięzcami zostali strażacy z OSP Białka, którzy wyprzedzili zespoły z Naprawy i Bieńkówki. Obok „dorosłych” drużyn w zawodach brały także udział ekipy złożone z młodych adeptów pożarnictwa, chłopców i dziewcząt w kategoriach wiekowych 12-15 lat i 16-18 lat. W gronie młodych strażaków zdecydowanie wyróżnili się reprezentanci OSP Skawica Sucha Góra. W kategorii 12-15 lat triumfowali zarówno w klasyfikacji dziewcząt, jak i chłopców. Chłopcy ze Skawicy okazali się również najlepsi w zawodach 16-18-latków. W tej ostatniej grupie wiekowej wśród dziewcząt startowała tylko jedna drużyna - z OSP Krzeszów.

W przerwach pomiędzy kolejnymi zmaganiem strażakom i publiczności umilały czas dwie obecne na zawodach orkiestry strażackie.

(M. Leś.)

WIADOMOŚCI Z USC

We wrześniu 1999 r. sporządzono: 3 akty małżeństwa, 99 aktów urodzeń, w tym 8 aktów dotyczyło dzieci, których rodzicami są mieszkańcy Suchoj Beskidzkiej, 26 aktów zgonu, w tym 5 dotyczyło mieszkańców naszego miasta.

- 998 -

O ZASADACH BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

Już od kilku lat notujemy niebezpieczny wzrost liczby pożarów, powstałych na skutek wad i nieprawidłowości bądź nieostrożności w eksploatacji urządzeń grzewczych, instalacji zasilających te urządzenia oraz przewodów kominowych (dymowych, spalinowych i wentylacyjnych).

Główną przyczyną powstałych pożarów był brak wiedzy bądź lekceważenie podstawowych zasad bezpieczeństwa pożarowego, w związku z powyższym przypominamy o podstawowych obowiązkach w zakresie dbałości o stan techniczny instalacji grzewczych, ciężących na właścicielach i zarządcach budynków: 1) usuwaniu zanieczyszczeń z przewodów dymowych, spalinowych w obiektach, w których odbywa się proces spalania paliwa stałego, ciekłego lub gazowego:

foto: M. Leśniakiewicz

10 **ZIEMIA
SUSKA**

CZY W POWIECIE SUSKIM JEST BEZPIECZNIE

Program „Bezpieczne Miasto - Sucha Beskidzka” zatwierdzony został uchwałą Zarządu Miasta Sucha Beskidzka z dnia 4 lipca 1997 roku. Program dostosowany jest do uwarunkowań lokalnych, działa w dwóch panelach programowych: „Bezpieczna Szkoła”, „Bezpieczny Dom, Mieszkanie, Osiedle”.

Zostały powołane zespoły osobowe działające w ramach paneli programowych, które do chwili obecnej działają prężnie. Spotkania w ramach programu odbywają się co najmniej 2 razy do roku, chyba że istnieje potrzeba, spotykamy się częściej. W spotkaniach bierze udział Burmistrz Miasta mgr Andrzej Siwiec, który od samego początku bardzo pozytywnie ustosunkował się do naszej propozycji i dzięki jego poparciu i II Komisji Oświaty, Zdrowia, Rodziny, Kultury, Przestrzegania Prawa i Porządku Publicznego Rady Miejskiej, nasz program jest realizowany z pełnym sukcesem.

W ramach programu udało się zrealizować:

- program „Bezpieczne Dziecko”, (o którym już pisałam w Waszej Gazecie) jest w całości finansowany przez Urząd Miasta Sucha Beskidzka,
- program z wiedzy o bezpieczeństwie w ruchu drogowym - obejmujący akcję „Bezpieczna Droga do Szkoły”, poszerzony o elementy wczesnej edukacji dzieci w klasach I do III, konkurs plastyczny, turniej wiedzy BRD,
- zamontowano progi zwalniające na Osiedlu Na Stawach, Osiedlu Beskidzkim oraz koło SP nr 2 w Suchej Beskidzkiej,
- powstaje Świetlica Socjoterapeutyczna połączona z Miasteczkiem Ruchu Drogowego,
- zorganizowano w tym roku akcję zaopatrzenia rodzin ubogich w odzież o zastosowaniu całorocznym,
- zatwierdzono do realizacji ścieżkę rowerową na trasie dworzec PKP przez całe miasto do Rynku,
- w tym roku udało się zorganizować 4 turnusy „Wakacje bez ryzyka”, w ramach których wypoczęło ok. 600 dzieci pochodzących z rodzin patologicznych, ubogich i wielodzietnych oraz wszystkich chętnych. Patronat nad tą półkolonią objął Pan Burmistrz A. Siwiec. Dzieci miały do swojej dyspozycji szereg atrakcji pod opieką wykwalifikowanej kadry, nie zabrakło wycieczek w góry, nauki tańca, spotkania z interesującymi ludźmi, książką, konkursów plastycznych itp.,
- wszystkie gminy powiatu suskiego również zostały objęte tymi programami i je zaakceptowały, dla nich w tym roku zostały opracowane indywidualne programy jak „Bezpieczna Gmina”, dostosowane do lokalnych zagrożeń,
- w ramach programu wydano informator „Suska Policja informuje”, finansowany przez wszystkie miasta i gminy powiatu suskiego.

Program ten nie jest jednorazową akcją, lecz miał i ma nadal charakter perspektywiczny. Warunkiem powodzenia programu jest szeroko rozumiana akceptacja oraz współpraca społeczeństwa z Policją - związana ze zmianą ich postaw na aktywne działania na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa. Regulacje prawne wskazują, że społeczne działania zmierzające do zapobiegania przestępczości nie powinny być rozpatrywane jako udzielenie Policji pomocy. Określenie - w wyniku reformy administracyjnej kraju - nowej roli samorządów lokalnych i możliwości ich wpływu na funkcjonowanie jednostek Policji w ich działalności prewencyjnej wymuszają traktowanie działań zapobiegawczych jako działań we własnym interesie samorządów i spo-

łeczności lokalnych. Najważniejszą rzeczą, którą udało się zrobić, to skonsolidować działania Policji, szkół, kuratorów, pedagogów szkolnych, Opieki Społecznej, Komisji d/s Przeciwdziałania Alkoholizmowi, Straży Pożarnej, Straży Miejskiej, władz lokalnych, prasy lokalnej w kierunku podniesienia poziomu bezpieczeństwa.

Czy jest bezpiecznie w rejonie działania Komendy Powiatowej Policji w Suchej Beskidzkiej? Można zdecydowanie stwierdzić, iż powiat suski pod względem zdarzeń jest bardzo spokojny, posiadając wykrywalność 71 % w skali Województwa Małopolskiego i jest to najlepsze notowanie, jednak nie należy się tym bardzo cieszyć, gdyż zawsze istnieje te 29 % zdarzeń nie wykrytych.

oprac. mł. specjalista Wydziału Prewencji
KPP w Suchej Beskidzkiej
mł. asp. Małgorzata Przerzywacz

KIEROWCO !

W okresie od 1 października do ostatniego dnia lutego (włącznie) jeździmy z włączonymi światłami mijania lub światłami do jazdy dziennej w okresie od świtu do zmierzchu. Obowiązek ten wynika z art. 51 ust. 1 pkt 2 Ustawy Prawo o Ruchu Drogowym i dotyczy wszystkich kierujących, których pojazdy są wyposażone w światła mijania. Wprowadzony przepis ma na celu polepszenie widoczności pojazdów w niekorzystnych warunkach atmosferycznych okresu jesienno-zimowego, kiedy to mamy do czynienia ze zwiększonymi ilościami opadów atmosferycznych, jak i częstymi zamgleniami. Przypominamy również, że kierujący motocyklem lub motorowerem jest obowiązany w ciągu całej doby, przez cały rok w czasie jazdy używać światel mijania.

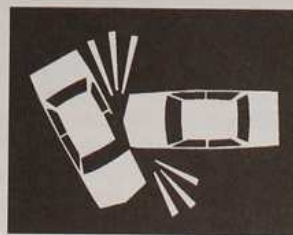
Mamy nadzieję, że stosowanie się do obowiązku używania światel, znacznie poprawi stan bezpieczeństwa na naszych drogach, zgodnie z popularną zasadą „Widzę i jestem widziany”.

STATYSTYKA

W III kwartale tego roku na terenie powiatu suskiego zaistniało:

wypadki drogowe	24
w których	3 osoby poniosły śmierć, a 24 zostały ranne
kolizje drogowe	142
zatrzymano nietrzeźwych kierujących	78

opracował asp. Wojciech Fluder
SRD KPP Sucha Beskidzka

CZARNA MADONNA W SUCHEJ

ed. ze str. 1

Jasnogórska Pani przybyła do nas z Makowa Podhalańskiego, a w naszym imieniu witali ją: Metropolita Krakowski ks. kardynał Franciszek Macharski, proboszcz parafii suskiej ks. Stanisław Kania oraz przedstawiciele władz samorządowych: Starosta Suski Andrzej Pająk i Przewodniczący Rady Miejskiej Suchej Beskidzkiej Stanisław Lichosyt, który mówił:

„Jasnogórska Pani! Oto dzisiaj przybywasz do naszego miasta. Szczególny to dzień dla naszej społeczności. Jako przedstawiciele Rady Miejskiej witamy Cię o Maryjo w imieniu wszystkich mieszkańców Suchej Beskidzkiej i zapraszamy do naszych domów i rodzin, do naszych szkół i warsztatów pracy. Maryjo, weź w opiekę wszystkich i wszystko co stanowi naszą społeczność, nasze codzienne sprawy i troski. Zanieś je przed oblicze Boga Wszechmogącego. Niech będą one ogarnięte Jego Błogosławieństwem - tak, byśmy budując pomyślność tu na ziemi, zasłużyli na pobyt i szczęście w królestwie Twojego syna. O to wszystko pragniemy Cię prosić słowami poety:

*„...Matko Boska taka ludzka, naszą słabość sercem znasz
tyle umieć trzeba w życiu, jak udźwignąć naucz nas...”*

foto: B. Boni

foto: B. Boni

Pięknemu powitaniu Maryi towarzyszyły rzesze wiernych, którzy z ogromnym i nieukrywanym wzruszeniem odprowadzili Obraz do kościoła, gdzie odprawiona została uroczysta Msza Św., po której rozpoczęło się wielogodzinne czuwanie.

Pięknie ubrane domy i ulice, nastroj skupienia i powagi towarzyszyły Jasnogórskiej Pani, którą żegnaliśmy już następnego dnia. Z Suchej obraz wyruszył do Stryszawy.

(BW)

MATKA BOSKA JAGODNA

Przy okazji nawiedzenia kopii Cudownego Obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej w naszej parafii chcemy przedstawić mało znany mieszkańcom miasta obraz naszej suskiej Madonny, znajdujący się w zabytkowym zespole klasztornym w Suchej Beskidzkiej. Prawdopodobnie jest to ikona pochodzenia bizantyńskiego. Obraz ten mógł przybyć na początku XV w. do Krakowa wraz z Kanonikami Regularnymi Laterańskimi i po ok. 200 latach został przywieziony do Suchej. Prawdopodobną również wydaje się hipoteza, że obraz dotarł do Suchej za pośrednictwem Komorowskich, znanych z szerokiego udziału w wyprawach wojennych na wschodzie (Węgry, Ukraina...).

Matka Boska Jagodna - bo taką tradycyjną nazwę przybrała zapewne od czary z owocami i jagodami, stanowiącej jeden z atrybutów bardzo bogatej symboliki dzieła już w XVII wieku otoczona była kultem. Jest to obraz malowany na płótnie techniką olejną oraz retuszowany temperą. Stanowi dzieło o bardzo wysokim poziomie artystycznym, na co wskazuje warsztat oraz szeroko rozbudowana symbolika obrazu.

Jak pisze J.H. Harasimczyk: „(...)Maryja druga Ewa gładzi grzechy pośredniczką. (...)Ikona ta sprawia wrażenie, jakby Matka Boża Jagodna przy pomocy wspomnianych symboli uczyła Pana Jezusa, swego Syna, rządzenia światem, jakby tłumaczyła odpowiedzialność tej funkcji, cel jaki postawił Bóg Ojciec do wykonania przed Synem, a zarazem zaznacza funkcję pośredniczką, wychowawczą, matki i opiekunki - Maryi, pochodzącej z królewskiego rodu Dawidowego. I jeszcze jedno, jedna refleksja: zostawili nam Kanonicy cenny, nietypowy, swoisty prezent, z którego umiemy skorzystać. Czy nie warto uczynić znowu obraz żywym, mówiącym i pomagającym? Legenda mówi, a usłyszałem ją z ust człowieka umierającego, starca, którego danych nie podam, który odchodząc stąd mi ją opowiedział. Kiedy na ziemi umarło matce dziecko, to owoce jakie wyrosły w lasach, sadach czy na łąkach matka zbierała. Zbierawszy przychodziła tu do suskiego kościoła i wkładala na misę w ołtarzu. Matka Boska brała owoce i karmiła dziecko będące już w niebie.”

Red.

Działo się to w połowie ubiegłego wieku. Ubogie beskidzkie wioski jak Stryszawa, Lachowice, Krzeszów, Tarnawa, Skawica, Zawoja cierpiały głód i nędzę. Niedostatek i skrajna bieda wynikały w dużym stopniu z niespodzianek natury. Długotrwałe, ulewne deszcze powodowały powodzie, które

stała się z jakiegoś bagnistego zakątka łąki, brodząc po kolana w błocie. Zubożyła już na takie niebezpieczeństwa, szła naprzód nie bardzo wiedząc dokąd zajdzie i co się z nią stanie. Dobiegła wreszcie do kapliczki, która znajdowała się obok wyniosłego smreka. Figurka Matki Boskiej i małego, stojącego

Stanisław Pająk

JAK MATKA BOSKA JAGODNA KASIĘ OD ŚMIERCI URATOWAŁA

zalewały doliny wraz z ubogimi poletkami. Niszczyły zasiewy i przynosiły wszelką zarazę jak tyfus, czerwonka i cholera. Ludzie zaczęli buntować się na pańszczyźnianą pracę bo słabli z głodu nie mogąc podolać i tak swoim codziennym zajęciom gospodarskim. Śmierć wszędzie zbierała obfite żniwo. Umierali starzy i młodzi, a najwięcej dzieci. Ludzie padali jak muchy, i to w różnych miejscach; na polach, w lasach, krzakach, domach, stodołach, spichlerzach. Było tak mało żywności, że ludzie nie byli w stanie ani raz na dzień się posilić. Czego to już nie próbowano aby choć trochę zaspokoić uczucie głodu. Warzono zupy z przeróżnych traw, także z pokrzywy, pieczono chleb z mąki wymieszanej z mielonym perzem, tłuczonymi żołądkami, kasztanami czy też z domieszką plew lub trocin. Kiedy nie można było liczyć na plony z pól, pokarmu dostarczały lasy. Oprócz leśnych owoców, takich jak poziomki, maliny, borówki, czernice, orzechy, grzyby, zbierano i jedzono na surowo i suszone głóg, owoce dzikiej róży, tarki i jarzębinę.

Jednego roku, w takich to czasach, po długotrwałych wiosennych deszczach, kiedy z głodu wybuchła ciężka zaraza i niszczyła całe wsie, zapanowała jaśniejąca słońcem, pachnąca zielonością traw, rozmaitych kwiatów i ziół, drzew i krzewów letnia pogoda.

W chałupie biednego rolnika położonej na jednym ze wzgórz otaczających Suchą zmarła rodzina składająca się z sześciu osób. Zmarli dziadkowie, rodzice i dwoje ich dzieci. Pozostała tylko najmłodsza, ośmioletnia Kasia. Wprost się dziewczynce wierzyc nie chciało, kiedy patrzyła na matkę, ojca, siostry i dziadków, że nie żyją, że powaliła ich choroba. Nie miała już siły płakać, kiedy ich zabierali aby pochować we wspólnej mogile w ogrodzie, bo na cmentarzu nie było już miejsca. Morowe powietrze szalało wszędzie, toteż dziewczynka nie chciała iść do nikogo, postanawiając, że umrze w swej chacie. Zostawiono ją więc w spokoju zaopatrzoną w kromkę chleba i garść pszenicy do żucia. Nie mogła tego jednak jeść. Czuliła się słaba, chora, miała zawroty głowy, mdłości.

Wygnął ją z domu odór, który pozostawili po sobie zmarli. A świat dookoła był piękny, pełnia lata, wszystko złociście oświetlone. Bezradna, słaba i samotna poszła w nieuprawne, zarosnięte chwastami pola, bo gospodarze nie mieli co siał i sadzić. Mijała miedzę za miedzą, szła przez łąki pełne błękitnych chabrow, złotych dziurawców, dzwonek i storczyków. Pokrzepiała ją woda ze strumyków, które mijała, powietrze pachnące ziołami i ożywecy, świerkowo - sosnowy powiew z lasu.

Przysiadła to tu to tam, płakała i modliła się. Szła w stronę lasu, gdzie stała kapliczka, do której w zeszłym roku zaprowadziła ją matka.

Kapliczka poświęcona była Matce Boskiej Jagodnej, patronce owoców i urodzaju, zwłaszcza w sadach i ogrodach. Składano jej dary w postaci naszyjników z suszonych owoców, zbożowe wieńce i bukiety suszonych ziół leśnych. Kilka razy przewróciła się nawet nie mając siły utrzymać równowagi na nierównym gruncie. Minęła jakiegoś gada, który groźnie zaszczał i przesunął leniwie swe cielsko przez kamienie i ledwie wydo-

obok Jezuska, wyrzeźbiona z lipowego drewna, pomalowana kiedyś na różne kolory, teraz stała na kamiennej podstawie spławiła i zszarzała od słońca i deszczów, bez daszka, który się rozleciał. Za kapliczką rozpościerała się gęsta ściana lasu. Tam do lasu nie ma po co iść - pomyślała. Podeszła pomału do kapliczki, przeżegnała się i zaczęła mówić paciorem, jak ją matka nauczyła. Kiedy pomyślała o domu i straconej rodzinie zaczęła lkać, że aż jej brakło tchu. Wtem coś zobaczyła w kapliczce. U stóp figurek świętych, złożono dary z wysuszonych owoców. Był tam różaniec wykonany z talarków jabłek i gruszek oraz śliwek. Jakby uwędzonych nad ogniskiem, bo były już prawie czarne. Zapewne jeszcze z ubiegłorocznych zbiorów. Modląc się pomyślała, że mogłaby je zjeść. Taka przecież jest wygodzona i słaba.

- Och, matuchno święta, jakbym to sobie zjadła - szepnęła. Poczuła wielką pokusę zabrać ten różaniec i nawet wyciągnęła rękę ale ogarnął ją nagle wstyd.

- Przecież bym samą Matkę Boską okradła - pokręciła głową i wstrzymała się.

- Weź, weź Kasiu, nie okradniesz mnie - posłyszała nagle czyjś głos - posil się biedne dziecko, a wrócą ci siły. Niech ten różaniec da ci zdrowie. Ten owoc przecież to dar od ludzi tu złożony, życie ci uratuje. Kiedyś ty zadbasz o mnie, przyniesiesz mi taki sam, jedz.

Kasia w trwodze rozejrzała się dookoła ale nikogo nie zobaczyła. Nie mieściło się jej w głowie, że Matka Boska może do niej mówić. Nie wiedziała już czy kogoś rzeczywiście słyszała, czy to tylko złudzenia jej wyobraźni. Zdecydowała się jednak ściągnąć ten różaniec i spróbować czy się nadaje do jedzenia. Wspięła się na palec ale go nie dostała. W pobliżu znalazła kamień i kawałek deski z daszku kapliczki. Stała na nich i z bijącym sercem ściągnęła różaniec. Wszystkie owoce, a było ich dość sporo, jak paciorki, nawleczone były na grubą szwską dratwę.

- Och matuchno, dziękuję. Ja ci to po stokroć odpłacę i zawsze będę dbała o tę kapliczkę - szepnęła dziewczynka.

Siadła u stóp kapliczki i spróbowała pierwszą cząstkę suszonego jabłka. Suszki wystawione na długie działanie wilgoci nie były tak twarde, jakby się należało spodziewać. Kasi wydawały się nadzwyczajnym przysmakiem. Zjadła jeszcze parę talarek i resztę chciała położyć z powrotem u stóp Matki Boskiej.

Znowu jednak usłyszała ten sam łagodny i piękny głos mówiący do niej z wszystkich stron.

- Weź dziewczynko, cały różaniec, zjedz więcej i wzmocnij się. Musisz mieć siłę dojść do miasteczka. Przejdź przez leśne polany, znajdziesz tam dużo jagód i poziomek. Zejdź w dolinę na drogę i idź do zamku. Tam mieszkają bogaci ludzie. Przyjmą cię, nie zginięsz - i dobra pani zamilkła.

Dziewczynka ocknęła się, jakby ze snu jakiego, ale w uszach wciąż słyszała ten głos powtarzający - Przyjmą cię, nie zginięsz... Ukłękła znowu, pomodliła się jeszcze chwilę i tak jak powiedział jej głos, przeszła przez polany, gdzie zbierała i zjadła mnóstwo leśnych owoców. Droga, na którą wyszła z lasu zapro-

cd. na str. 14

ZIEMIA
SUSKA 13

wadziła ją w pobliże zamku, gdzie w podwórzu domku ogrodnika panował duży ruch. Biegały kaczki i kury, pasły się kozy, owce i barany. Kilka osób ładowało z drabiniastego wozu siano na strych budynku. Wynędziała, brudną i podrapaną obszczyły psy, kiedy podeszła bliżej ludzi.

- A co ty tu mała robisz? - zapytał odganiając je jakiś mężczyzna i chwytając ją w ostatniej chwili bo zemdląca z wyczerpania. Był to ogrodnik Hrabiego, który zaraz zawołał żonę aby zajęła się dziewczynką. I tak Kasia przystała do ich rodziny i ocalała z czasów zarazy, która grasowała dziesiątkując ludność i pozostawiając niemal puste wsie i przysiółki. Nauczyła się pielęgnować kwiaty i warzywa, a jak dorosła wyszła za mąż za syna ogrodnika. Nigdy nie zapomniała o tym aby piękne zamkowe owoce i kwiaty zanościć do biednej górskiej kapliczki Matki Boskiej Jagodnej, która jej uratowała życie.

z tomu:

"Książę Magura. Suskie legendy, podania i opowieści"

JESIEŃ

Zapytaj lata - czy możesz przybyć

O piękna Pani

wysoka Pani

w szacie ciągnącej się aż do zimy

całej uszytej z tegorocznych liści

które już niskie promienie słońca

pomalowały na brązowo

Czarne twe włosy są przeplatane

srebrnymi nićmi lata babiego

Idziesz powoli po suskiej ziemi

boso stąpając po tym ściernisku owianym żywą mgłą

Patrzysz wokoło

widząc tak wiele Twymi oczami kasztanowymi

kłękasz przy drodze gdzieś przed kapliczką

...Czarna Madonno ... brzmiały twoje słowa...

nieraz przerwane muzyką świerszcza

- Przytul nas Matko do Świętego Serca

i kromkę chleba w dłoń naszą podaj - ocal tę ziemię

Myśmy przed Panem są tacy mali...

- Weź nas za rękę - prowadź nas drogą dla nas wybraną

- Powiedz dlaczego, życie tak pędzi

ileż paciorków różańca w ręku ubyło nam w tym roku.

Iluz odeszło już inną drogą aby nas spotkać za miedzą

i do tobołka nic nie zabrali

ponoć niczego nie trzeba...

25 września 1999 Sucha Beskidzka

Jerzy Henryk Harasimezyk

GÓRALKI NA MORZU

W dniach 17-19.09.1999r., w Pucku odbyły się zawody, zorganizowane przez Zarząd Główny Ligi Morskiej i Rzeźniczej, pod nazwą: „Młodzież na morzu” pomiędzy dwudziestoma drużynami z całej Polski. Wśród ekip wyróżniły się dziewczęta z ZSZ im.W.Witosy w Suchej Beskidzkiej w składzie: ANETA GÓRNA, ANNA NOWAK, KINGA WOJTYCZKO, MARTA RACIAK pod czujnym okiem opiekuna mgr PAWEŁA ADAMKA.

Młodzież rywalizowała ze sobą w konkursie bosmańskim, gdzie „zmagala się z węzłami”, rzucała kołem ratunkowym i rzutkami, przeciągała linę, pływała łodziami wiosłowymi, brała udział w regatach w klasie PUCK oraz konkursie shantes.

Nagrodą był rejs z Gdyni do Szczecina zagłowcem Marynarki Wojennej ORP ISKRA. Wahtę nr 3 tworzyły uczennice ZSZ im.W.Witosy ANETA GÓRNA, ANNA NOWAK, KINGA WOJTYCZKO, BOŻENA ADAMEK, AGNIESZKA ADAMEK, a wahtowym był opiekun PAWEŁ ADAMEK. Pobyt na okrecie od 30.09 do 04.10 upłynął bardzo szybko, chociaż pogoda nie zawsze dopisywała. Spośród 97 godzin spędzonych na morzu, 48 przypadło na pogodę sztormową, gdzie stan morza dochodził nawet do 10 w skali Bauforta. Bardzo bujało i chociaż dziewczęta „rozmawiały” przez burzę z Neptunem, dzielnie stawiały czoła alarmom do żagli i z uśmiechem ciągnęły liny! Na pewno kiedyś powrócą na morze, bo takiej przygody się nie zapomina.

Uczestnicy rejsu dziękują Radzie Szkoły, Zarządowi LKS „Technik” za sfinansowanie wyjazdów na morze, a także pani Annie Żaczek, przedstawicielowi PTE AIG, za okazaną nam pomoc.

UCZESTNICZKA

PRZYSŁOWIA NA PAŹDZIEŃNIK

*W końcu października
gdy często deszcz pada,
roczek się następny
dobrze zapowiada.*

*Miesiąc październik -
marca obraz wierny.*

*Gdy w październiku upały,
będą mrozy dokuczały.*

*Październik chodzi po kraju,
żenie ptaństwo do wyraju.*

XXXII RAJD BABIOGÓRSKI '99

Rajdy turystyczne na Babią Górę posiadają już swoją długolenną tradycję. Organizuje je od 1967 roku Komisja Turystyki Górskiej PTTK przy Zarządzie Oddziału PTTK „Ziemia Babiogórska” im. prof. Walerego Goetla. Tegoroczny XXXII Rajd Babiogórski odbył się 30 września i można powiedzieć, że nieco przerósł oczekiwania organizatorów - mile ich zaskakując, ponieważ uczestniczyło w nim ok. 500 osób. Był to rajd szczególnie udany pod każdym względem. Sprzyjała mu aura i dobre samopoczucie młodzieży szkolnej, która wraz z opiekunami odczekała babiogórskie ścieżki, podziwiając piękno królowej Beskidów - Babiej Góry. Metę rajdu tradycyjnie stanowił Skansen im. Józefa Żaka w Zawoi na Markowych Równiach. Tam też powracające z wyprawy grupy witali chlebem i kielbasą przedstawiciele PTTK, Prezes suskiego oddziału Wojciech Żak oraz Maria Skrbeńska, Piotr Pawlik, Jan Kuś, Kazimierz Pochopień i Zbigniew Łukaśiewicz, zapraszając wszystkich, by mogli się ogrzać przy ognisku oraz własnoręcznie upiec kielbasę, by pokrzepić ciało, natomiast dla ducha przygotowano inne rozywki, a mianowicie zwiedzanie Skansenu. Młodzież mogła zapoznać się z tradycyjną kulturą materialną i duchową Górali Babiogórskich (Babiogórców), ponieważ skansen szczyci się bogatymi zbiorami etnograficznymi, dokumentującymi styl życia oraz obyczajowość tej grupy etnograficznej, zamieszkującej do dnia dzisiejszego podnóża Babiej Góry. Uczestnicy rajdu mogli również zaopatrzyć się w niektóre akcesoria turystyczne, jak: znaczek rajdowy, wydawnictwa turystyczno-krajoznawcze oraz podsumować punkty na zdobytą w pocie czoła Oznakę Turystyczną. Nie zabrakło również konkursu przyrodniczego, na którym młodzież wykazywała się wiedzą przyrodniczą z zakresu fauny i flory Parku Babiogórskiego.

W rajdzie uczestniczyli przedstawiciele wszystkich suskich szkół podstawowych, gimnazjum, średnich i zawodowych oraz szkoły z rejonu powiatu suskiego: SP nr 1, SP nr 2, SP nr 3, Szkoła Społeczna, ZSZ im. Walerego Goetla, ZSZ im. Wincen-tego Witosa, Liceum Ogólnokształcące, Liceum Ekonomiczne z Jordanowa, SP nr 1 z Makowa Podhalańskiego, SP z Wier-prza, SP z Bystrej Podhalańskiej, SP z Białki, SP z Zawoi Przy-słopu, SP ze Stryszawy reprezentowana przez grupę rowerową.

Nie zawiedli także sponsorzy: Zakład Rzeźniczo-Przetwórczy „Miśkowiec” oraz Piekarnie: na Rolach i „Jacuś”.

Wszystkim uczestnikom, Dyrektorom Szkół, nauczycielom i opiekunom oraz sponsorom w imieniu PTTK składamy gorące podziękowania.

B. Woźniak

We wrześniu tego roku mija sto lat od zorganizowania w Krakowie I Słowiańskiej Wystawy Kart Pocztowych Ilustrowanych. Dla przypomnienia tego wydarzenia Klub Miłośników Pocztołki z Krakowa, przy współpracy Dyrekcji Okręgu Poczty oraz Muzeum Historycznego Miasta Krakowa, współorganizował Krajową Wystawę Filokartystyczno-Filatelistyczną w „Celestacie” przy ul. Lubicz 16. Jedynymi wystawcami prezentującymi

od dawna zdobiono papier przeznaczony do korespondencji. Wszystkie znaczniejsze firmy i zakłady przemysłowe starały się, aby ich papier korespondencyjny zdobila oryginalna winieta składająca się z ozdobnych napisów, ornamentów roślinnych oraz z widoku przedstawiającego własny zakład przemysłowy. Podobieństwo wykonania i data jednoznacznie wskazują na ścisły związek z pięknymi bogato zdobionymi pierwszymi kar-

BESKIDY ZACHODNIE, JORDANÓW I JELEŚNIA NA WYSTAWIE DAWNYCH KART POCZTOWYCH W KRAKOWIE

karty pocztowe z Beskidów byli Alina i Paweł Matejko z pocztówkami jordanowskimi z lat 1898-1939 oraz Marek Kubica, który wystawił pierwsze pocztówki Beskidu Zachodniego i Jeleśni. Ze względu na charakter wystawy zaprezentowali oni tylko nieliczne i najciekawsze pocztówki ze swoich zbiorów. Tak ważne wydarzenie nie powinno pozostać niezauważone. W związku z tym postanowiliśmy przypomnieć historię karty pocztowej z naszych okolic i zwrócić uwagę na pocztówkę, która stała się przedmiotem poszukiwań licznej rzeszy kolekcjonerów, a jej wartość i rosnące ceny nie budzą już niczyjego zdumienia.

W roku 1869 Emanuel Herrmann przekonał władze Austro-Węgier do pomysłu wprowadzenia w obieg pocztowy pierwszych kart korespondencyjnych. Data ta znana jest już tylko nielicznemu gronu miłośników pocztówek. Pierwsze ilustracje pojawiły się na kartach korespondencyjnych w 1872 r. w Niemczech. Najwcześniejsze pocztówki z Galicji wydały firmy austriackie i niemieckie. Panuje wśród większości zbieraczy i znawców tematu przekonanie, że data stempla pocztowego stanowi o dacie pojawienia się w sprzedaży pocztówki. Można przyjąć, że kwestia pewności, która galicyjska karta korespondencyjna jest tą pierwszą ilustrowaną kartą pocztową, pozostanie nierozstrzygnięta. Wraz z pojawieniem się pierwszych kart pocztowych w Galicji nie wprowadzono zakazu ich ilustrowania. Jest oczywiste, że ilustracja pojawiła się bardzo wcześnie. Przemawia za tym fakt upowszechnienia się fotografii, będącej podstawą do wykonania dzieła graficznego. W latach 60-tych XIX wieku pojawiały się fotografie krajobrazów. Ambroży Grabowski, znany właściciel księgarni otwartej w Rynku Głównym w 1818 r. zapoczątkował w wydaniem przez siebie przewodniku z 1822 r. reprodukcje rycin i grafik przedstawiających Kraków i jego okolice za pomocą rysunku powielanego farbą drukarską. W jego tekach ikonograficznych znajdują się pierwsze widoki leżących w Beskidach Zachodnich małych miejscowości z ziemi żywieckiej wraz z Babią Górą i rodzimymi Kętami. U schyłku swego życia docenił fotografię. Jedne z pierwszych zdjęć plenerowych znajdziemy w jego zbiorach. Nowa technika stała się poważną konkurencją dla rysunku. Uprościła i udoskonaliła technikę przenoszenia na kamień litograficzny wzoru reprodukcji. Można podać jako przekonujący przykład zbiór 24 akwrel wydanych przez J. Kossaka i S. Tondosa w 1886 r. w postaci chromolitografii, które wykonali na podstawie zdjęć fotograficznych.

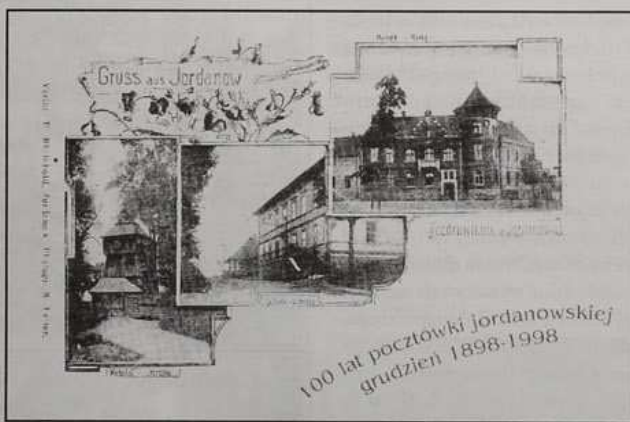
W archiwum żywieckim zachowało się sporo winiet, którymi

tami korespondencyjnymi. Do najciekawszych winiet zaliczyć należy np. Zakłady Żelazne w Rajczy z 1850 r. oraz Fabrykę Mydła i Świec Szymona Munka w Żywcu, bez wątpienia z tego samego okresu. Innym przykładem ilustrującym problem jest jedna z najstarszych żywieckich pocztówek, wydana przez T. Lintschera, na której znajduje się budynek Nowego Zamku od strony południowej w swej pierwotnej postaci z około 1886 roku. Wydaje się, że istnieją podstawy do zweryfikowania daty

pojawienia się pierwszych ilustracji na pocztówkach galicyjskich. Wystawione przez Marka Kubicę karty pocztowe pochodzą z końca XIX i początku XX w. z obszaru Beskidu Żywieckiego i Śląskiego. Przedstawiają piękny i utracony bezpowrotnie obraz świata tak nam bliskiego. Wydawcą pierwszych beskidzkich pocztówek był Beskidverein. Założony 28 lutego 1893 r. z wyraźnym zadaniem politycznym zdobycia Beskidów dla niemieckiej turystyki. Nie powinny

dziwić nikogo niemieckie nazwy znanych miejscowości. Polskie pocztówki turystyczne pojawiły się dopiero w 1912 r., wydane przez Tatrzańskie Towarzystwo Narciarskie i Oddział Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego w Białej w 1925 r. Nie mogą one w żaden sposób konkurować z pocztówkami niemieckich nakładców. Na wystawie można było zobaczyć unikatowe karty z otwarcia schroniska na Klimezoku, bardzo wczesne pocztówki towarzystwa Beskidverein, najciekawszą znaną pocztówkę z Zawoi, Kamesznicy czy Bystrej. Główną część jego zbioru stanowią pocztówki z Jeleśni i okolicznych małych miejscowości z doliny Koszarawy i Soły. Prezentowane pocztówki z Jeleśni wydane zostały przez pierwszego i najbardziej zasłużonego nakładcę, kupca z Jeleśni Antoniego Brzeczke. Znajdują się na nich dawno nieistniejące, ważne dla życia mieszkańców budynki: poczty, arekuszającego tartaku wodnego, szkoły, sklepu A. Brzeczki czy starej karczmy z dużą lodownią z desek.

Najciekawsze pocztówki jordanowskie z lat 1898-1939 zaprezentowali Alina i Paweł Matejko. We wprowadzeniu do ekspozycji kart pocztowych napisali: Otwarcie 16 grudnia 1884 roku linii kolejowej Żywiec-Nowy Sącz przez Suchą i Jordanów zwiększyło możliwości wypoczynku letniego jak i zimowego. Nastąpił szybki rozwój nichi turystycznego, zaczęli przybywać do miasta oraz okolicznych wsi ludzie spragnieni wypoczynku. Wraz z nimi pojawiły się w Jordanowie pocztówki. Były głównie wydawane przez miejscowych kupców, hotelarzy i restauratorów, tylko niewielką ich część wydali nakładcy spoza Jordanowa. Do nich można zaliczyć: F.J. Gacha z Wadowic,

J. Rysia z Zakopanego, R. Strengera z Żywca, A. Dorfa z Krakowa. Znaczący miejscowi wydawcy to: D. Rheinhold, R. Oleaczek, M. Warzyński i J. Płaszcz. Prezentowane pocztówki stanowią małą część zbioru. Zostały tak dobrane, aby zobrazować działalność wydawniczą jordanowskich nakładców oraz upamiętnić mijające w tym roku 435-lecie lokacji Jordanowa. Ukazują one klimat małego XIX-wiecznego miasteczka galicyjskiego, oddalonego od miejskiego zgiełku, gdzie życie toczy się wolniej, a centralnym ośrodkiem miasta jest rynek, na którym koncentrowało się życie kulturalne, polityczne i religijne mieszkańców. Do dzisiaj zmieniła się tylko część zabudowy, pozostała nostalgia za czymś specyficznym i trudnym do zdefiniowania. Czymś, co już nie wróci i być może pozostanie w nas i naszych dzieciach.

Tym, którym udało się oglądnąć wystawę z okazji setnej rocznicy I Słowiańskiej Wystawy Kart Poczтовых Ilustrowanych, artykuł powyższy dedykujemy, a chętnych zapraszamy do pomocy w zorganizowaniu już w naszym mieście wystawy, która pokazałaby to, co już bezpowrotnie zostało utracone a ocalało na dawnych kartach pocztowych.

Marek Kubica i Paweł Matejko

Sprzątanie Świata '99

POMÓŻMY BEZBRONNEJ PRZYRODZIE

Minęło pięć lat wspólnej pracy dla środowiska naturalnego. Wszyscy, którzy biorą udział w sprzątaniu wnoszą swój wkład w poprawę własnego życia i przyszłych pokoleń. Do dużego dzieła, jakim jest obrona naszego miasta przed zalewem śmieci, stanęli uczniowie suskich szkół wraz z wychowawcami, wędkarze, działkowicze, a także mieszkańcy miasta. Akcja zdobywa popularność wśród najmłodszych. Maluchy podeszły do niej bardzo poważnie, zebrały 3 worki śmieci, a swoje wrażenia uwieczniły w rysunkach, eksponowanych w gablocie ściennej w Przedszkolu Samorządowym.

Z roku na rok jest mniej śmieci, a mimo to płon 2-dniowej pracy jest spory - zbierano 500 worków oraz 2 kontenery śmieci. Recykling opakowań szklanych był mottem tegorocznej akcji. Każdy z nas powinien wiedzieć, że opakowania szklane najlepiej zabezpieczają i wydłużają trwałość przechowywanej żywności. Szkło jest cennym surowcem wtórnym. Po okresie „nacieszenia się” opakowaniami jednorazowymi, winniśmy wrócić do opakowań zwrotnych. Nie muszą Państwa przekonywać, że to działanie jest najnaturalniejsze pod słońcem, a korzyści z tego odniesiemy wszyscy. „Wiosenne sprzątanie miasta” i „Sprzątanie Świata” mają większe znaczenie: oprócz zbierania śmieci, segregacji odpadów, uczą dzieci, młodzież, a także dorosłych właściwego stosunku do surowców wtórnych.

W ciągu tych lat w naszym mieście akcja „Sprzątanie Świata” z weekendowego happeningu przekształca się w program edukacyjny:

- W konkursie rysunkowym na płycie Rynku wzięło udział bardzo dużo dzieci. Prace różniły się poziomem i wymową, ale jedno dla nich było wspólne - powstały z potrzeby dziecięcego serca. Jury wyróżniło 10 prac: I miejsce - Madzia Putyra i Basia Ścieszka, II miejsce - Asia Sochacka (lat 4; najmłodsza uczestniczka konkursu).

- 20 interesujących plakatów przygotowanych przez młodzież ze Szkół Podstawowych, Szkoły Społecznej i ZSZ im. W. Witosa niezbitnie świadczy o tym, że temat jest im bliski. Nadszedł czas, by swoje wiadomości potrafili przekazać innym i wdrażali w codzienne życie.

- Młodzież ze Szkół Podstawowych oraz ZSZ im. W. Witosa przygotowała oryginalne programy artystyczne. Na wyróżnienie zasłużyły dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 2, które przy akompaniamencie p. mgr Agnieszki Kostow słowami piosenki:

Nie zabijajcie wody, nie zabijajcie nieba, niech ptaki znów przylecą. I wara mówić dzieciom, że mogłby runąć świat...

powitały wszystkich zebranych. Dobrany program słowny, a także starannie przygotowane kostiumy i wdzięk, z jakim przedstawiły problem ochrony środowiska, świadczą o dużej wrażliwości. Na zakończenie dzieci śpiewem prosiły wszystkich:

Uczmy się od dziś, jak mądry jest liść, jak mądre są pszczoły i ziola... Stwórzmy bratni krąg z czystych serc i rąk, pomóżmy bezbronnej przyrodzie.

- Także dzieci biorące udział w Quizie bardzo dobrze i ciekawie odpowiadały na pytania. Emocje były duże. Za odwagę i chęć zdobywania wiedzy: I i III miejsce zdobyły uczennice Szkoły Społecznej, II miejsce zdobyła uczennica Szkoły Podstawowej. Pozostałym dzieciom przyznano IV miejsce.

Dużą atrakcją dla dzieci i młodzieży były wręczone przez Zastępcę Burmistrza nagrody - koszulki z napisem Fundacja Nasza Ziemia. Ponadto uczestnicy akcji zostali poczęstowani kiełbaskami z grilla oraz słodyczkami, które ufundowali Sponsorzy tegorocznej akcji: Zakład Rzemieślniczo-Przetwórczy „Miśkowiec”, Piekarnia „Jacus” i Hurtownia „Cedrus”, którym dziękuję pięknie za wsparcie.

Serdecznie dziękuję wszystkim tym, którzy odpowiedzieli na apel. Szanowni Państwo, akcja „Sprzątanie Świata” nie jest zwykłym przenoszeniem śmieci z miejsca na miejsce, ale ma pomóc w uświadomieniu tego problemu wszystkim, bez względu na wiek, płeć oraz pozycję społeczną. Jej walory wychowawcze i edukacyjne są niepodważalne.

Barbara Ładusiak-Kotara

POKAZ PSICH PIĘKNOŚCI

„Dobry pies tyle srebra wart, ile sam waży”

Każde środowisko ludzkie oddziałuje w odmienny sposób w stosunku do zwierząt. Miarą stosunku ludzi do zwierząt jest ich stopień ucywilizowania. Chcąc zainteresować lokalną społeczność problemem bezpieczeństwa, porzuconych zwierząt, postanowiliśmy zorganizować I Pokaz Psich Piękności. Chcieliśmy pokazać, jak powinny wyglądać prawidłowe relacje między psem a człowiekiem. Układając program imprezy zastanawialiśmy się, czy ma to być pokaz tylko psów-mieszkańców, czy wszystkich psów chowanych w Suchej Beskidzkiej i okolicy. Postanowiliśmy nie wyróżniać żadnej grupy psów i zrobić pokaz wszystkich psów, jakie zostaną przyprowadzone na pokaz.

Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami (TOZ) opiekuje się głównie kundelkami, bo takie właśnie psyki najczęściej zostają porzucone. Psami rasowymi zajmuje się natomiast Związek Kynologiczny w Polsce (ZKwP). ZKwP nadzoruje hodowlę psów rasowych, organizuje pokazy, konkursy oraz wystawy psów rasowych. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o Ochronie Zwierząt zobowiązuje TOZ do propagowania wśród społeczeństwa humanitarnego obchodzenia się ze zwierzętami. W trzeciej dekadzie sierpnia na zebraniu Zarządu Oddziału TOZ-u z inicjatywy członka Zarządu - Katarzyny Boryczko podjęto decyzję o organizacji Pokazu Psów. Po uzyskaniu zezwolenia na organizację Pokazu od Burmistrza Miasta Sucha Beskidzka i uzyskaniu wsparcia poprzez współorganizację Pokazu ze strony Miejskiego Ośrodka Kultury w Suchej Beskidzkiej, przystąpiliśmy końcem sierpnia do prac organizacyjnych. Z ramienia TOZ-u do organizacji przystąpili Katarzyna, Urszula i Wiesław Boryczko przy współpracy pani Renaty Trzop. Z MOK aktywnie pracowali pan dyr. Wiesław Kwak i pani Małgorzata Kociołek. Na pierwszym zebraniu organizacyjnym ustalono zadania dla TOZ-u i zadania dla MOK-u. MOK zajął się stroną graficzną - czyli afiszami, dyplomami, zaproszeniami dla wystawców oraz gości honorowych. Wykonał także transparent witający uczestników Pokazu. TOZ zajął się przygotowaniem strony materialnej i finansowej. Uzyskaliśmy pozwolenie Burmistrza Miasta na kwestę w czasie trwania imprezy. Rozwieszono ponad 100 plakatów informujących o Pokazie w Suchej Beskidzkiej, Makowie Podhalańskim, Białce, Skawicy, Zawoi, Stryszawie, Zembrzycach oraz Wadowicach. Do opracowanego programu dobraliśmy personel zabezpieczający prawidłowe funkcjonowanie Pokazu. Z tego miejsca należą się podziękowania paniom: Renacie Trzop, Ewie Białokoz, Iwonie Jasińskiej, Gra-

zynie Aksamit oraz uczniom ze szkoły im. Goetla, skierowanymi przez panią Ewę Kawończyk i uczennicom ze szkoły im. Witosa skierowanymi przez pana Adama Grabca. Obsługi weterynaryjne nie mogła nam niestety zapewnić miejscowa służba weterynaryjna. Zwróciliśmy się więc do lekarza weterynarii pana Adama Zielińskiego z Wadowic, który z wielkim entuzjazmem przyjął naszą propozycję i zupełnie gratisowo badał psyki przed wejściem na Pokaz, za co jesteśmy bardzo wdzięczni. Nie mieliśmy problemu z zabezpieczeniem ze strony Straży Miejskiej - za co dziękujemy. Karetka Pogotowia Ratunkowego ze Szpitala w Suchej Beskidzkiej zabezpieczała stronę medyczną i stąd podziękowania dla dyr. lek. med. Krzysztofa Kościelniaka. Dziękujemy Restauracji „Kasper Suski”, która gratisowo obsługiwała część gastronomiczną. Cieszymy się, że dojechał na

foto: H. Małysiak

Pokaz stragan - stoisko z akcesoriami dla psów. Właściciele stoiska przyjechali z Nowego Targu, gdzie mają sklep dla zwierząt o ładnie brzmiącej nazwie „Pod Psem i Kotem”. Miłośnicy i właściciele psów mogli zaopatrzyć się na stoisku we wszystkie niezbędne drobiazgi potrzebne do utrzymania psa w dobrej formie. Można było także kupić - koszulki, naklejki z psami, przypinki oraz różnego rodzaju smakołyki dla psów. Wszyscy wystawiający psy oraz osoby towarzyszące, a także organizatorzy i goście honorowi zostali poczęstowani kielbasą z grilla ufundowaną przez Fabrykę Wędlin „SAS” z Białki. Fabryka „SAS” zasponsorowała także dla wszystkich psów biorących udział w pokazie specjalne ogromne psy „kielbasy”.

Niedziela z rana okazała się mglista, ale od godziny 10.00, kiedy zaczęli schodzić się pierwsi wystawcy, wyjrzało słońce. Aby nagrodzić jak największą ilość psów postanowiono podzielić je na grupy. Psyki nierasowe podzielono w/g wzrostu: do 30 cm - MINI, 30-50 cm - MIDI, powyżej 50 cm - MAXI. Psyki zupełnie wyglądające jak rasowe, ale nie posiadające rodowodu, miały swoją osobną grupę. Natomiast psy, które okazały rodowód lub metrykę, zakwalifikowano do grupy psów rasowych i podzielono na 10 grup w/g nomenklatury kynologicznej, tak jak to się czyni na wystawach psów rasowych. We wszystkich grupach psów nierasowych i rasowych, wyboru tego najsympatyczniejszego dokonywała publiczność przez akklamację oklaskami. Staraliśmy się stworzyć atmosferę, że nie ma psów lepszych ani gorszych - wszystkie są jednakowe i powinno się je kochać jednakowo. Konferansjerkę profesjonalnie prowadziła pani Ludmiła Chrzastowska z Nowego Sącza, merytorycznie przy mikrofonie pomagał Wiesław Boryczko.

Pokaz rozpoczął się od prezentacji trzech zaprzęgów: jeden pani Stanisławy Czerneckiej z Suchoj Beskidzkiej, dwa z Rabki - pani Ewy Rutkowskiej i pani Danuty Miśkowiec. Zaprzęgi zaprezentowano w ruchu w parku zamkowym. Następnym

foto: H. Małysiak

punktem programu było ogłoszenie konkursu rysunkowego dla dzieci na temat ochrony zwierząt. Wyloniono troje zwycięzców oraz przyznano dwa wyróżnienia. Pierwsze trzy główne nagrody otrzymały: Agnieszka Madoń, Magdalena Kot, Angelika Świętek. Za zajęcie pierwszego miejsca nagrodą była firmowa maskotka głównego sponsora Pokazu „Mojego Psa” - pluszowy piesek. Pozostałe dzieci biorące udział w konkursie otrzymały nagrody pocieszenia w postaci drobnych gadżetów i słodczy. W czasie trwania Pokazu kwestorzy chodzili z puszkami i zachęcali do wsparcia finansowego TOZ-u.

Na Pokaz zgłoszono w sumie 166 psów. Publiczność oklaskami ustalała kolejność trzech pierwszych lokat we wszystkich grupach. Zwycięzcy otrzymali dyplomy i nagrody w postaci drobnych gadżetów i słodczy. Z powodu zmiennej pogody - mżawka, deszcz, słońce - dyplomy i nagrody wręczano w podcieniach zamku. Ostatnim punktem programu był wybór najsympatyczniejszego pieska rasowego. Publiczność zdecydowała, że wygrał piękny, biały West Highland White Terrier o imieniu Ronald. Organizatorzy powitali przybyłych gości honorowych z miasta Sucha Beskidzka oraz z Bielska-Białej. Na pokaz przybyło ok. 600-650 osób - wystawców i zwiedzających. Na parkingu stały samochody nie tylko z miejscową rejestracją, ale również z całego byłego województwa bielskiego, a także katowickiego, krakowskiego i nowosądeckiego. Na końcowe pytanie konferansjera, czy Pokaz się podobał i czy należy kontynuować go w następnym roku - ze strony publiczności padło chóralne TAK i gromkie oklaski.

Z kwesdy na dziedzińcu zamku zebrano sumę 351,36 zł. Nie poniesiono kosztów na organizację tej zbiórki. Uzyskane dochody przeznaczone będą na adaptację lokalu dla Oddziału TOZ w Suchej Beskidzkiej.

Wiesław Boryczko

Składamy gorące podziękowania sponsorom,
którzy przyczynili się do organizacji Pokazu:

Czasopismo dla miłośników zwierząt „Mój Pies” — sponsor główny,

Fabryka Wędlin „SAS”, sp. z oo. — Maków Podhalański,
„Royal Canin” — Generalny Przedstawiciel — Kraków,
„Savia” — Dom Handlowy „Harnaś”,

Apteka Prywatna im. mgr farm. Józefa Stopy — mgr K. Weisłak i mgr J. Stopa,

Piekarnia-Cukiernia „Mijax” — Henryk Bania, Maków Podhalański,

Piekarnia „U Jacka” — Sucha Beskidzka,

„Mini Market” — Renata Kaczmarczyk — Sucha Beskidzka,

Firma Handlowa „Elbo” — Eulalia Boczek, Sucha Beskidzka,

Firma Handlowo-Usługowa „Alfa” Kodak Expres — Sucha Beskidzka,

Hurtownia Spożywcza — Maria Szumańska, Sucha Beskidzka,

Hurtownia Opakowań — Leszek Gałosz, Sucha Beskidzka,
„Beskid”

Robert Górczak — Sucha Beskidzka,

Danuta i Georg Haase — Bad Essen, Niemcy,

Sklep spożywczy „Pod Schodami” — Sucha Beskidzka,

Sklep „Pod Psem i Kotem” — Nowy Targ,

Restauracja „Kasper Suski” — Sucha Beskidzka,

Wytwórnia lodów i ciast — Bogusław Witosiński, Sucha Beskidzka,

Jerzy Bywalec, Zawoja,

Hurtownia chemiczna „Euro-Chem” — Sucha Beskidzka,
Hurtownia wielobranżowa „Gaja” — Sucha Beskidzka,
Sklep spożywczy — Andrzej Janik, Sucha Beskidzka,
Kwiaciarnia — artykuły kosmetyczne — Piotr Wróbel, Sucha Beskidzka.

KOMUNIKAT

Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami - Oddział Sucha Beskidzka zwołuje Nadzwyczajne Walne Zebranie Członków Oddziału w dniu 27 października 1999 r. (środa) o godzinie 16.00 w Zamku w Suchej Beskidzkiej.

Zarząd Oddziału

CO NOWEGO W DWÓJCE ?

Wokół tematu budowy nowej sali gimnastycznej w SP nr 2, istnieje wiele nieudomówień. Dlatego poprosiłam Panią Dyrektora Genowefę Kotowicz o rozmowę, która wyjaśniłaby wszelkie wątpliwości związane z inwestycją.

Ewa Pochopień: O tym, że będzie nowa sala gimnastyczna w SP nr 2 mówiono już od dłuższego czasu. Czy to tylko pusta obietnica ?

Genowefa Kotowicz: Oczywiście, że nie. Nasza szkoła na pewno będzie miała nową salę gimnastyczną. Mamy nadzieję, że budowa ruszy w 2001 roku.

EP: Czy zostało już coś zrobione w celu realizacji tej inwestycji?

GK: Tak. Mamy już opracowane plany budowy. Nowa sala gimnastyczna powstanie na terenie naszego boiska szkolnego. Z budynkiem szkoły zostanie ona połączona niewielkim korytarzem. Uzyskaliśmy też zgodę od odpowiednich organów na budowę. W tym roku nie zrobimy nic więcej.

EP: Dlaczego?

GK: Brakuje nam środków finansowych. Na szczęście w ich uzyskaniu pomaga nam Urząd Miasta. Aby zdobyć kwotę potrzebną na inwestycję Burmistrz Miasta złożył prośbę o dofinansowanie do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego. Wniosek inwestycyjny zostanie umieszczony w propozycjach do wojewódzkiego „Programu Rozwoju Bazy Sportowej”, realizowanego przy dofinansowaniu ze środków Totalizatora Sportowego, począwszy od roku 2001.

EP: Najwięcej nieudomówień dotyczy pieniędzy, które szkoła miała przeznaczyć na budowę sali. Przypomnijmy Naszym Czytelnikom, że chodzi tu o kwotę w wysokości 100.000 zł. Na co one zostały wydane?

GK: Pieniądze te zostały wykorzystane na inne cele. Zarząd Miasta Sucha Beskidzka w uzgodnieniu ze mną zdecydował, że za kwotę przeznaczoną na inwestycję zostanie przeprowadzony konieczny remont szkoły. Przedłużono połacie dachowe, uzupełniono elewację i udrożniono kanalizację.

EP: Na zakończenie naszej rozmowy chciałam zapytać, czy szkoła ma dalsze plany rozwoju bazy sportowej?

GK: Tak. Chcemy, aby nasze dzieci miały jeszcze nowe i duże boisko sportowe. Na razie na lekcjach WF-u dzieci korzystają z terenu zielonego położonego niedaleko szkoły obok rzeki, który wdzierzawił nam Urząd Miasta. Mamy nadzieję, że znajdziemy teren usytuowany bliżej szkoły, który będzie można dostosować do potrzeb wychowania fizycznego i sportu.

EP: Życzę realizacji wszelkich planów. Dziękuję za rozmowę.

ZIEMIA
SUSKA 19

ROŚLINY NASZEGO REGIONU. JAŁOWIEC

W Paśmie Jałowieckim, zwanym też Pasmem Przedbabiogórskim, którego najwyższym wzniesieniem jest Jałowiec, występuje około 700 gatunków roślin, w tym 600 gatunków roślin naczyniowych. Nie jest to mało, zważywszy że Babia Góra, wyższa od Jałowca (1111 m) o 614 m posiada tylko 100 gatunków więcej paprotników i roślin kwiatowych. Podobna ich ilość występuje w Drawieńskim, Białowieskim, Świętokrzyskim i Bieszczadzkiem Parku Narodowym.

Szata roślinna Jałowca jest reprezentatywna dla regla dolnego w piętrowym układzie roślinności górskiej. Jej różnorodność, z uwagi na bliskość Babiej Góry, wyróżnia ją korzystnie spośród regli dolnych innych masywów Karpat Polskich. Największy obszar pasma zajmuje las mieszany złożony z buczyny karpackiej, świerka, jodły i rzadziej występujących: modrzewia, jaworu, sosny, wiązu górskiego, a w niższych partiach olszyny bagiennej. Przy dolnej i górnej granicy lasu spotkać można jarzęb, głóg, tarninę, wierzbę i czeremchę.

Północne stoki pasma i jego grzbiet porastają lasy, południowo zbocza natomiast zajmują uprawy rolne, pastwiska i łąki oraz osiedla i przysiółki zawojskie. Również szczyt Jałowca od południowej strony nie jest zalesiony. Tworzy go rozległa Hala Trzebuńska z widokiem na Pasma Babiogórskie, Policę i dalej aż po Tatry, porośnięta ziołoroślami, trawą i borówczyskami. Otaczają ją skarłale okazy drzewostanu bukowego i powykęcane przez wiatr świerki.

Jeszcze w latach czterdziestych można było podziwiać na Jałowcu dwa lany dorodnej kosodrzewiny rozpościerającej się pośród przerastających ją świerków. Dzisiaj kosodrzewina poza Tatrami zachowała się na terenie Karpat Zachodnich jeszcze w Bieszczadach, na Policy, Babiej Górze i Pilsku. Trudno jednoznacznie określić, czy było to jej naturalne stanowisko, czy efekt działalności sztucznych nasadzeń Towarzystwa Leśnego Zachodniej Galicji, które w połowie ubiegłego wieku prowadziło gospodarkę leśną w rewirze stryszawskim. Efektem jego działalności były szkółki leśne w Stryszawie, w których hodowano sadzonki świerków, kasztanów, dębów, sosny zwyczajnej i wejmutki, jesionu, klonu, olchy i modrzewia na potrzeby dóbr suskich i ślemiejskich Branickich. Znacznie dawniejszych jeszcze czasów sięga wiek jednego z drzew w rejonie Nadleśnictwa Stryszawa-Roztoki, na północnych zboczach Jałowca - świerku pospolitego, zwanego przez mieszkańców „Siłosławem”. Jest on obecnie największym (460 cm obwodu) i najstarszym, liczącym 380 lat reprezentantem tego gatunku w Polsce.

W warstwie krzewów nielicznie reprezentowana jest na górze Jałowiec roślina, od której pochodzi jej nazwa. Nadmierna eksploatacja tego krzewu w przeszłości w ludowym rzemio-

śle i w gospodarstwie domowym spowodowała znaczne zmniejszenie się jego ilości na Hali Trzebuńskiej i na stokach południowych całego Pasma Jałowieckiego, gdzie dawniej masowo występował w dwóch odmianach: rozgałęzionej i kolumnowej.

Nieco częściej w kępach śródpolnych, dolinach wąwozów oraz na granicy łąk, pastwisk i osiedli zauważyć można głóg, tarninę, bez czarny, dziką różę, kalinę koralową i dziki bez koralowy.

Z roślin ściśle chronionych na Jałowcu, Opacznem, Kołędówkach, Kiczorze spotyka się dwa gatunki widłaków, w tym widłak wroniec, dziewięciolistny bezłodygowy, szafran spiski czyli krokus, śnieżyczkę przebiśnieg, podkolan biały, liliję złotogłów, orlik pospolity, tojad mocny, zawilec narcyzowaty, goryczkę kropkowaną, mieczyk dachówkowaty. Częściej w ogródkach przydomowych mieszkańców zboczy Pasma Jałowieckiego niż w jego lasach spotkać można wawrzynek wilczełyko, roślinę występującą w całej Europie, w zachodniej Syberii, na Altaju, Kaukazie

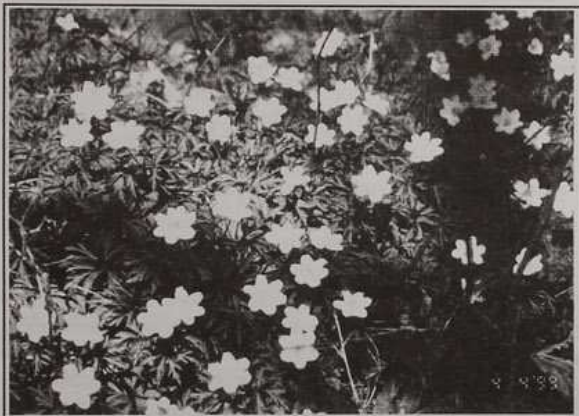
i Azji Mniejszej. Jest to pozostający u nas pod ścisłą ochroną niewielki ozdobny krzew kwitnący wczesną wiosną, jeszcze przed ukazaniem się liści na różowo i liliowo, o mocnym zapachu przypominającym hiacenty. Pomimo swej urody krzew w liściach, owocach i pędach zawiera silnie trujące substancje.

Równie, a może nawet bardziej trująca jest spotykana w tych okolicach, a także na Babiej Górze i Leskowcu, ciemiężycza zielona. Jest to wysokie, wyrastające na ponad metr wysokości ziele o owalnych, jasnozielonych, jakby splisowanych liściach. Roślina ma silnie toksyczne działanie, jest trująca dla pszczoł, krów, koni, kóz, owiec, psów i kotów. Zatrucie się można także mlekiem krów zatrutych ciemiężyczą. Ziele objęte jest u nas częściową ochroną.

Do bogactwa gatunków Pasma Jałowieckiego przyczynia się ponadto występowanie innych roślin objętych częściową ochroną, jak pierwiosnki lekarskiej, marzanki wonnej, goryczki trojeściowej i centurii pospolitej. Rzadkie rośliny, które znajdują się na listach całkowitej lub częściowej ochrony gatunkowej, występujące w lasach, na łąkach i polanach jałowieckich, kwalifikują to pasmo górskie do ochrony rezerwatowej. Nadmierna eksploatacja Jałowca, zwłaszcza plany jego sportowego i turystycznego wykorzystania, grożą zmianom szaty roślinnej góry, polegającej m.in. na inwazji roślin towarzyszących człowiekowi. Byłaby to wielka strata dla przyrody ziemi suskiej, ponieważ poszycie lasów bukowo-jodłowych, w odróżnieniu od świerkowych cechuje niezwykłą różnorodność roślinności zielnej. Jedną z ciekawszych roślin jałowieckich lasów buczynowych i mieszanych jest wilczomlecz migdałolistny. Towarzyszy zespołowi roślin bogatszego runa leśnego w obrębie buczyny karpackiej, w którym znajdują się stanowiska żywca gruczołowatego i żywca cebulkowego, żankiela zwyczajnego, przetaczniaka górskiego, kokoryczy puste, marzanki wonnej, gajowca zół-

tego i czosnku niedźwiedziego. Pod względem występowania tego zespołu Pasma Jałowieckie podobne jest, a może nawet bardziej urozmaicone od roślinności regla dolnego Pasma Babiej Góry, z którym ma leśne połączenie.

Wilczomlecz migdałolistny jest jednym z najoryginalniejszych z tego gatunku roślin w Polsce. Jego liście są ciemnozielone, purpurowo nabiegle, przechodzące w porze kwitnienia w górnych częściach rośliny w żółty, listkowy kwiatostan. Roślina posiadająca dobre warunki i dostateczną ilość światła może sięgać do 0,60 cm wysokości i przypominać niektóre odmiany kaktusów. Rodzina wilczomleczowatych liczy ogółem 1600 gatunków, z czego w naszej florze występuje ponad 20 gatunków, m.in. wilczomlecz sosnka, wilczomlecz pstry, wilczomlecz wierzbolistny. Wspólną cechą wszystkich wilczomlecy jest posiadanie mlecznego soku.

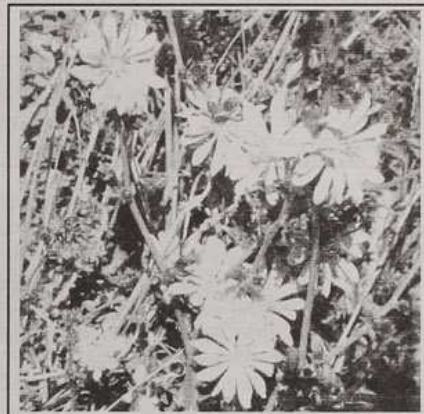

Z grup roślin wiosennych podszycie leśne urozmaica biały zawilec gajowy, śledziennica skrętnolistna i puchate kwiatostany lepiężnika białego. Lasy pasma, zwłaszcza wilgotne brzegi potoków spływających z północnych jego stoków porasta jedna z kilku rosnących u nas odmian dzikiego czosnku - czosnek niedźwiedzi. Jasnozielone liście i białe, charakterystycznie pachnące kwiaty rozjaśniają ciemne poszycie lasów jałowieckich. W maju, oprócz czosnku niedźwiedziego, kwitną tu trzy odmiany kokoryczek, czworolist pospolity i konwalia dwulistna. Ozdobą północnych skrajów lasu jest parzydło leśne, ziele osięgające wysokość nawet do dwóch metrów, o drobnych, kremowo-białych kwiatach, zebranych w wiechę na szczycie rośliny. Kopy i wały kamieni zebrane z pól przy leśnych drózkach i na miedzach ozdabia rozehodnik wielki, endemit karpacki, kwitnąca na biało oraz purpurowo-różowo, roślina o srebrno-zielonych gruboszowatych, mięsistych liściach. Jest to przedstawiciel ok. 500 gatunków zamieszkujących góry półkuli północnej, a u nas jedyny w kilku odmianach, rosnący w dzikim stanie.

Jedną z wyróżniających się wyglądem i miłośnikom kwiatów ogrodowych dobrze znanych roślin północnych połaci Jałowca jest kwitnący na niebiesko lubin trwały, który tu trafił prawdopodobnie wysiewany jako pasza dla zwierzyny. Rośnie na brzegach leśnych i wzdłuż leśnych dróg. W podobny sposób zawędrowała na Jałowiec inna dość rzadko spotykana w Beskidach roślina. Tą przyrodniczą ciekawostką stanowi przegorzan kulisty, kwitnący na biało. Rośnie w sporej kępie przy jednej z leśnych dróg Jałowca. Jest to roślina koleczasta, ciepłolubna, pochodząca z Europy Południowej, w Polsce uprawiana. Podobna jest do wysokiego ostu z kulistymi kwiatostanami zebranymi w szczytowe główki.

Prócz rzadkich, chronionych roślin i kwiatów w Paśmie Jałowieckim występują także gatunki kosmopolityczne. Jedną z takich jest wierzbowka kiprzyca, pospolita, ale i dekoracyjna by-

lina, obrastająca skraje lasów, miedze, polne ścieżki i drogi. Rośnie w całej Europie po Norwegię i Islandię, w Azji, Ameryce Południowej, Grenlandii, na Maderze i Wyspach Kanaryjskich. Kwitnie na ciemnoróżowo, drobnymi, osadzonymi wzdłuż łodygi kwiatami.

Fitoterapeutyczne działanie posiadają występujące na łąkach i polanach m.in. borówka brusznica, cykoria podróżnik, kopytnik pospolity, dziurawiec, dziewanna, fiołek trójbarwny, jałowiec krwawnik, miódunka plamista, naparstnica purpurowa, świetlik łąkowy.

Wiedza o roślinach Jałowca nie byłaby pełna, gdyby nie wspomnieć o roli i znaczeniu tych najpospolitszych, najważniejszych jednak w dawnych polskich wierzeniach ludowych, także wierzeniach i obyczajach mieszkańców okolic Stryszawy, Lachowic, Zawoi i Suchej.

Obrzędową i magiczną rośliną była bylica pospolita, używana do ochrony przed czarami. Szerokie zastosowanie jako roślina magiczna miał dziurawiec. Używano go do walki ze złymi mocami, chronił przed piorunami, burzami i nawałnicami. Wierzono, że dobrze zawiesić w domu bukiet lub wieniec z dziurawca, pędy widłaków i liście paproci, które mają moc przeciwstawiania się siłom nieczystym. Za magiczną roślinę uważany był zarnowiec miotlasty, którego lodygami okadzano miejsca nawiedzane przez zmyry. Do odkażenia pomieszczeń służyły gałązki i nasiona jałowca. Pęki ziół święconych w czasie uroczystości Matki Boskiej Zielnej, przechowywane przez cały rok, palono w czasie gwałtownych burz i gradobicia. Miały chronić domostwa przed uderzeniem piorunów, a także sprowadzać pogodę w czasie klęsk deszczu i powodzi. W podobnym celu palono wianki święcone w uroczystości świętojańskie i wielkanocne bacie. Ziół używano powszechnie jako panaceum na wszelkie nieszczęścia i choroby, szukano w nich także pomocy na powodzenie, szczęście w miłości i małżeństwie. Najpopularniejszym było „zakłęcie dziewięciu ziół”, mieszanka na którą składała się bylica, babka, tobołki, rumianek, pokrzywa, liście jabłoni, trybula, jaskry i piwonia. W zależności od intencji zestawiano różne rodzaje dziewięciu ziół. Wszystkie magiczne i lecznicze właściwości łączyła w sobie, jak wierzono, jedna roślina - dziewięsił. O leczniczych i magicznych właściwościach ziół naszych łąk i lasów można napisać znacznie więcej, ale tu już brak na to miejsca. Świadomość przyrodnicza, znajomość roślin z najbliższego otoczenia, znajomość drzew, krzewów i kwiatów naszych gór, wiedza o szacie roślinnej naszego regionu, o zwyczajach i obyczajach łączących się z roślinami jest jednym ze składników świadomości regionalnej, a tym samym dziedzictwem kultury, podobnie jak historia, sztuka, etnografia i literatura ludowa.

tekst i zdjęcia: Helena Małysiak

Zabawa stanowi jedną z potrzeb kulturowych człowieka, czego dowodem jest powszechność zabawki w kulturze materialnej wszystkich narodów. W niektórych kulturach zabawka pełni funkcje magiczne, jak np. znana nam powszechnie grzechotka, która w kulturach afrykańskich posiada szczególną właściwość odpędzania złych mocy, stając się podstawowym atrybutem tego typu zabiegów magicznych.

koni na biegunach, ptaków strzelających skrzydłami, bijących się kogutków, wozów drabiniastych, karuzel i samolotów. W wypadku tacek i kołysek, kolor żółty stosuje się przy zdobieniu rytym. Na żółto maluje się przeważnie podstawki i ośki do „wyścigowców” oraz bryczek.

Na zabawkach możemy zauważyć dwa typy motywów zdobniczych, a mianowicie: ornament geometryczny o ornament ro-

ZABAWKARSTWO LUDOWE

W naszym europejskim kręgu kulturowym zabawki pełnią trzy podstawowe funkcje: estetyczną, poznawczą i pedagogiczną. Wśród form charakterystycznych dla współczesnej zabawki ludowej możemy zauważyć pewną zbieżność i istotne podobieństwo do zabawek z innych kręgów kulturowych. Na przykład w kulturach bizantyńskich czy też arabskich w X i XI w. powszechnym typem zabawek były dziobiące się kogutki, które do dnia dzisiejszego są również jednym z głównych motywów (choć w nieco innej postaci) ośrodka zabawkarstwa susko-żywieckiego.

Ośrodek susko-żywiecki jest też najstarszym ośrodkiem ludowego zabawkarstwa drewnianego w Polsce. Jak podają źródła, niektóre typy zabawek, jak np. bryczki z konikami, wytwarzano w tym regionie już na początku XIX w. Natomiast w połowie ubiegłego stulecia produkowano na sprzedaż grzechotki, trzeszczadła, bryczki z konikami, karuzelki, wózki, taczki, kołyski, łóżećka, skrzyneczki. Produkcją zabawek zajmowało się około 8 rodzin. Dopiero na początku naszego stulecia rozpoczęto tam na znaczną skalę produkcję dekoracyjnych ptaszeków drewnianych. Tradycje zabawkarstwa ludowego kontynuowane są do dzisiaj i pozostają szczególnie żywe wśród twórców ludowych z pobliskiej Stryszawy, Lachowic, Koszarawy, Pewli Wielkiej, Kukowa i Huciska. Bezpośrednią przyczyną powstania ośrodków zabawkarstwa na Żywiecczyźnie i w regionie suskim była bieda, która skłoniła ubogich chłopów do poszukiwania dodatkowych zajęć zarobkowych. Ubogie wsie żywieckie i suskie posiadały tradycje bednarskie, gontarskie i stolarskie, tak że obróbka drewna, którego w okolicy było pod dostatkiem, była podstawowym czynnikiem sprzyjającym rozwojowi takich form jak zabawkarstwo.

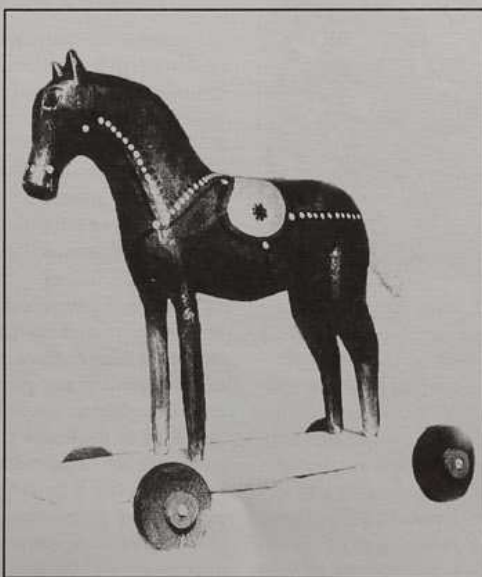
Początkowo zabawki sprzedawano na targach w Suhej, Żywcu, Kalwarii czy też w Krakowie. Z biegiem lat sprzedaż ta rozpowszechniła się na terenie całego kraju. Zabawki z ośrodka susko-żywieckiego można łatwo odróżnić od wyrobów innych ośrodków zabawkarstwa drewnianego w Polsce. Charakteryzuje je tylko właściwy dla siebie zestaw kolorów oraz motywów zdobniczych. W związku ze sposobem nanoszenia wzoru wyróżnia się dwie techniki zdobnicze - odkształcającą i nieodkształcającą. Pierwsza z nich polega na zastosowaniu rytmu i wypalania na zabawce, druga na zdobieniu za pomocą malowania i stemplowania. Zarówno do malowania zabawek, jak i ptaszeków, używa się farb o barwach: czerwonej, żółtej, białej, zielonej, niebieskiej, czarnej i brązowej. Najbardziej popularne są dwa kolory: żółty i czerwony. Kolor żółty jako tło stosuje się przy zdobieniu

ślinny. Trudno określić, które motywy - roślinne czy geometryczne - są bardziej popularne, gdyż najczęściej występują one razem, tworząc pewien harmonijny układ, prosty lub złożony. Motywy roślinne to kwiatki, listki, gałązki, a geometryczne - linie proste, łamane, łuki, półkola, kółka, kropki. Najwięcej zdobień posiadają te zabawki, które mają do wypełnienia większą przestrzeń, tj. ptaki klepoczące skrzydłami, samoloty, konie na biegunach, kołyski i taczki. Możemy zauważyć widoczny dla całej sztuki ludowej rytm i symetrię.

Specyficzną formą działalności artystycznej mieszkańców Stryszawy jest wyrób drewnianych ptaszeków, które prócz oczywistej funkcji dekoracyjnej stanowią pewien rodzaj zabawki. Tradycja malowania ptaszeków przybyła do Stryszawy prawdopodobnie z Kalwarii Zebrzydowskiej, a za jej prekursora uważa się Teofila Mentla, rodowitego stryszawianina, który (jak podaje inny artysta, Henryk Bilka) jako młody chłopak zawędrował do Kalwarii i pracował na „posługach” u pustelnika na górze Żarek. Dostęp do literatury oraz kolorowych atlasów przyrodniczych zaowocował u niego pomysłem wykonywania drewnianych ptaszeków i malowania ich według naturalnych barw, występujących na ilustracjach atlasu. Na kilka dni przed wybuchem II wojny światowej powrócił do Stryszawy, gdzie objął funkcję kościelnego. Strugał ptaszki, bardzo czujnie strzegąc tajemnicy swojej profesji. Uważany jest za „protoplastę stryszawskich ptaszeków”.

Do najbardziej znanych kontynuatorów środowiskowej tradycji zalicza się Emilię i Edwarda Leśniaków. Wykonywane przez nich sikorki, jemioluszki, czyżyki, kukulki, zarówno pojedyncze, jak i te stanowiące tradycyjny element dekoracyjny choinek, czy skomponowane w rodzinę z charakterystycznymi piskletami w gniazdku, znane są niemal w całym kraju. Obecnie wykonuje je kilkanaście rodzin, jak np. Klimasarowie, Leśniakowie i Mentlowie. Istotnym szczegółem ich twórczości jest fakt, że nie ma dwóch podobnych ptaszeków, ponieważ każda z rodzin dba o zachowanie własnego stylu. W Stryszawie działa również pierwsze w Polsce centrum Zabawkarstwa Ludowego wraz z Warsztatami Twórczymi, organizowanymi już od 1995 r. W dawnej organistowce znajdują się piękne malowane ptaki, a corocznie organizuje się tam Święto Zabawki pomysłu Zbigniewa Micherdzińskiego z Wojewódzkiego Ośrodka Kultury. Chciał tym oto sposobem pokazać to, czego dzieci nauczyły się podczas warsztatów prowadzonych przez Tadeusza Leśniaka. Jest to piękna tradycja, która - miejmy nadzieję będzie kontynuowana przez następne pokolenia Stryszawian.

Barbara Woźniak

Październik jest miesiącem dalszego porządkowania w ogrodzie, zdecydowana jest moim zdaniem przewaga prac jesien-nych nad wiosennymi - opinia ta wynika z faktu, że często zaskakuje nas aura i nie zdążamy wykonać pewnych zabiegów na czas. Mimo to wrodzony optymizm pozwala mieć nadzieje - że już w następnym roku ..., a więc nadzieja jest matką optymistów.

Ozdobne

pora sadzenia krzewów liściastych, drzewek i krzewów owocowych. Sadzenie i przesadzanie iglastych jest ryzykowne - lepiej to zrobić wiosną (właściwa pora sadzenia to sierpień-wrzesień). Oczywiście krzewy w pojemnikach można sadzić cały rok, z tym że późną jesienią sadzimy o 5 cm głębiej. Sadzimy róże - na ich temat jest dużo informacji, przypomnę więc tylko, że ta królowa kwiatów (to sformułowanie użyła ponoć pierwszy raz grecka poetka Saffo ok. 600 r. p.n.e.) potrzebuje starannej pielęgnacji, a więc: stanowisko słoneczne - nie wskazana jest północna strona budynku lub sadzenie pod konarami drzew czy w ich pobliżu. Bardzo ważne jest nawożenie przed sadzeniem (obornik, kompost, lub mieszanki nawozów mineralnych), następne nawożenie stosuje się począwszy od drugiego roku po posadzeniu. Odczyn gleby, który wpływa na przyswajalność składników, powinien być lekko kwaśny lub obojętny. Zawartość poszczególnych pierwiastków wpływa na określone funkcje rośliny:

azot - wpływa na wzrost wegetatywny, przენawożenie ogranicza kwitnienie, powoduje zbyt silny wzrost, zwiększa podatność na choroby, gorsze przezimowanie jeśli dostarczymy go za późno,

fosfor - wpływa na kwitnienie i owocowanie - brak jego powoduje zahamowanie wzrostu i rozwoju rośliny, łodygi są cienkie, wiotkie,

potas - wpływa na wzrost odporności na choroby grzybowe, poprawia gospodarkę wodną rośliny, jego niedobór powoduje słabe kwitnienie, zły rozwój owoców, nasion, korzeni, gorsze przezimowanie, przy silnym niedoborze brzegi blaszek liściowych zasychają i zwijają się ku górze.

Dobór grupy róż i odmian (pienne, pnące, miniaturowe, wielkokwiatowe, wielokwiatowe), powinien być starannie przemyślany, aby cieszyły swoją urodą.

Arabskie przysłowie mówi: „Nie złość się, że krzew różany ma kolce, lecz ciesz się, że krzew kolczasty wydaje róże”.

Sadownictwo

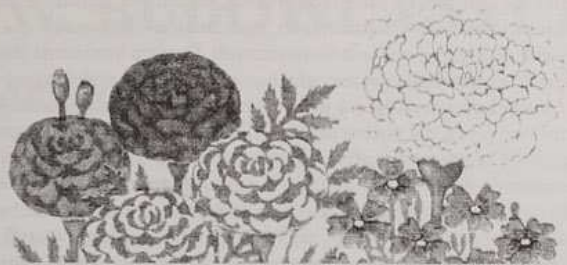
oprócz sadzenia drzew i krzewów, trwają zbiory późnych odmian jabłek i gruszek, należy usuwać porażone owoce, sukcesywnie grabić opadłe liście zakopując je głęboko lub kompostując. Późnojesienny oprysk 5% mocznikiem (w okresie opadania liści, po pierwszym przymrozkach) wpływa na zniszczenie zimujących form parcha jabłoni, a ostatnie badania (w/g prof. A. Basak IS Skierniewice) wykazały pozytywny wpływ na jakość pąków kwiatowych. Natomiast opóźnianie zbiorów i przetrzymywanie owoców na drzewie wpływa niekorzystnie na kwitnienie wiosną.

Warzywnictwo

kończymy zbiory warzyw, przygotowujemy rozsadnik do siewu na wiosnę, można sadzić cebulę dymkę, czosnek jesien-

ny, salatek zimową, siejemy rozponkę, przerabiamy kompost, nawozimy obornikiem pod warzywa wymagające tego nawozu, wapnujemy (nie należy łączyć obornika z wapnem), przeciw gryzoniom wykładamy w rurkach drenarskich ziarno zatrute fosforem cynku.

Aleksandra Cholewka
MODR Sucha Beskidzka

Z DZIEJÓW SUSKIEGO WĘDKARSTWA 1879-1999 (8)

(na podstawie uzupełnienia do pracy dr. P. Sztoka „Sto lat społecznej działalności wędkarsko-rybackiej na terenie dorzecza rzeki Skawy” autorstwa Aleksandra Krzeszowiaka)

Po utworzeniu powiatów w 1956 r. suskie koło prowadziło wciąż aktywną działalność jako Powiatowe Koło Polskiego Związku Wędkarskiego w Suchej Beskidzkiej. Podobnie jak przed laty nadal przedmiotem największej troski suskich wędkarzy była walka z kłusownikami, którzy w rejonie suskim byli bardzo aktywni. W tym celu nawiązano współpracę z Milicją Obywatelską, Ligą Ochrony Przyrody oraz Zawodową Strażą Rybacką, powołano Straż Honorową, zatrudniano strażników sezonowych, organizowano zasadzki na kłusowników, jednak mimo tych wszystkich działań plagi kłusownictwa nigdy nie udało się do końca opanować, choć na pewno uległo ono pewnemu ograniczeniu.

Obok walki z kłusownictwem kontynuowano także działalność zarybieniową Skawy i jej dopływów. Rzeki i potoki na tym terenie zarybiano zwłaszcza pstrągiem potokowym, pstrągiem tęczowym i lipieniem. Koło organizowało również szereg własnych zawodów wędkarskich, wędkarze suscy brali także udział w innych imprezach, organizowanych przez Zarząd Okręgu PZW w Krakowie. Liczba członków koła ulegała systematycznemu zwiększeniu. W 1962 r. liczyło ono 113 członków, a w 1975 r. - już 276.

Pismem z dnia 2 lutego 1979 r. Zarząd Główny Polskiego Związku Wędkarskiego w Warszawie upoważnił Zarząd Koła w Suchej do posiadania własnego sztandaru i urządzenia uroczystości 100-lecia działalności wędkarskiej w Suchej. Uroczystość taka miała miejsce rok później. Dokonano wówczas przekazania sztandaru, który został odznaczony złotą odznaką PZW.

oprac. Marcin Leśniakiewicz

DOBÓR APARATU SŁUCHOWEGO

Osoba niedosłysząca musi zdawać sobie sprawę, że aparat słuchowy nie w każdym przypadku daje pełny komfort słyszenia w pierwszych dniach jego używania. W wielu wypadkach konieczna jest pewna doza cierpliwości, stopniowa adaptacja do słuchania w nowych warunkach, poznawanie możliwości aparatu w różnych sytuacjach akustycznych. Czasem konieczna jest korekta ustawienia protezy słuchowej. Ogromny wybór aparatów słuchowych na rynku wbrew pozorom nie stwarza komfortowej sytuacji dla potencjalnego klienta. Osoba niedosłysząca gubi się w mnogości ofert, często nie zdając sobie sprawy, że stosownie do ubytku słuchu, jej oczekiwań, potrzeb i możliwości, odpowiednich będzie zaledwie kilka modeli aparatów. Żeby nieco naświetlić powyższe zagadnienie podam proste klasyfikacje współczesnych aparatów na przewodnictwo powietrzne (te na przewodnictwo kostne stosowane są w wyjątkowych sytuacjach i nie będę ich szerzej omawiał). Pierwsza klasyfikacja dotyczy umiejscowienia aparatu słuchowego. Spotykamy tu najbardziej popularną wersję zauszną, gdzie aparat w postaci zaczepy wisi za małżowiną uszną, połączony jest giętkim wężykiem z wkładką zakładaną do wnętrza małżowiny i przewodu słuchowego. Taka wkładka jest wykonana na matrycy odlewu ucha pacjenta, a więc kształtem idealnie dopasowana do tego ucha, dzięki czemu zdejmowanie i zakładanie odbywa się bezproblemowo. Przede wszystkim jednak zapewnia ona niezbędną do pracy aparatu szczelność układu akustycznego, przez co likwiduje „gwizdania” i inne zakłócenia odbioru. Drugą wersją jest aparat wewnętrzny, prawie w całości mieszczący się w przewodzie słuchowym pacjenta. Na zewnątrz wystaje tylko zewnętrzna część obudowy, gdzie zazwyczaj znajduje się potencjometr i wyłącznik. Taki aparat jest praktycznie niewidoczny, ale z uwagi na małe rozmiary wymaga jednak pewnej zdolności manualnej i większej staranności w codziennej obsłudze. Mamy wreszcie aparaty kanałowe, „maleństwa” mieszczące się w całości w przewodzie słuchowym, całkowicie niewidoczne dla otoczenia. Należy jednak zaznaczyć, że oba ostatnie typy aparatów słuchowych, mimo świetnych parametrów akustycznych, mają dwie podstawowe wady: z uwagi na limit mocy nie nadają się do protezowania dużych ubytków słuchu i niestety są droższe od zausznych. Ponadto nie nadają się dla dzieci, jak i dla osób starszych z upośledzoną sprawnością manualną.

Bezpośrednim powodem napisania tego artykułu stał się bezprecedensowy w skali ostatnich lat fakt. Otóż od lutego br. Małopolska Kasa Chorych refunduje koszt zakupu aparatu przez pacjenta do określonego przez siebie limitu. Limit wynosi obecnie 70 % od kwoty 450 zł, a więc oznacza realną ulgę wysokości 315 zł. Kasa Chorych ponadto refunduje zakup wkładki dousznej do wysokości 50 zł. Mamy więc wyjątkowo korzystną sytuację. Do skorzystania z ew. uprawnień zachęcam wszystkich potrzebujących, zwłaszcza że Kasa Chorych na razie nie ogranicza ilości refundowanych wniosków. Różnicę ceny aparatu i kwoty 315 zł pokrywa pacjent. Kasa Chorych nie wydała specjalnych uprawnień ośrodkom protezowania słuchu, więc pacjent ma w pełni wolny wybór. Dociekliwi porównują oferty kilku firm. To bardzo dobrze, powinni jednak wiedzieć, że właściwie porównanie polega jedynie na zestawieniu cen samego modelu aparatu, o ile oczywiście są pewni, że dany typ jest dla nich odpowiedni.

Teraz praktyczne rady, w jaki sposób można uzyskać refundację:

1. Jeżeli przynależysz do Małopolskiej Kasy Chorych i masz kłopoty ze słuchem utrudniające normalne funkcjonowanie (nie musisz być w sensie dosłownym głuchym), możesz udać się do Poradni Laryngologicznej ze skierowaniem od swojego lekarza rodzinnego i poprosić o wypisanie wniosku. Proszę pamiętać, że skierowanie do Poradni można realizować w dowolnej przychodni mającej podpisany kontrakt z Kasą Chorych.
2. Z wypełnionymi wnioskami, dowodem osobistym i dowodem ubezpieczeniowym należy udać się do szpitala w Suchej Beskidzkiej (Apteka Szpitalna) celem ich rejestracji i opatrzenia stosowną pieczęcią. W przypadku aparatu zausznego wnioski muszą być dwa: jeden na wkładkę i drugi na aparat.
3. Teraz należy już tylko zasięgnąć informacji i udać się do wybranej firmy lub gabinetu celem doboru aparatu.

Brązowa Kasa Chorych refunduje 70 % ceny aparatu słuchowego do limitu 800 zł. Postępowanie do refundacji jest podobne jak w Małopolskiej Kasie Chorych, z tym że wniosek należy zarejestrować w Kolejowej Przychodni Zdrowia ul. Mickiewicza 56 lub w Brązowej Kasie Chorych w Krakowie, ul. Olszańska 5.

lek. med. Roman Cholewka
otolaryngolog

Międzyszkolny Konkurs Plastyczny

MIESZKAM W BESKIDACH

Wyjątki regulaminu VII edycji 1999/2000

Organizatorzy Konkursu:
Gminny Ośrodek Kultury w Świnnej,
Klub Turysty Tur-Eko Łazik Świnna

Obok podziału na kategorie wiekowe stosowany będzie również podział z uwzględnieniem techniki wykonywanych prac. Organizatorzy przewidują nagrody zarówno dla uczestników konkursu, jak i ich opiekunów.

Komisja przyzna również nagrody specjalne dla autorów najlepszych prac wykonanych z natury (pejzaże, fotografie, filmy video).

TERMIN NADSYŁANIA PRAC UPŁYWA
Z DNIEM 31 GRUDNIA 1999 R.

Nadsyłane prace powinny być wykonane samodzielnie. Jednocześnie organizatorzy zwracają się z prośbą o czytelne podanie prac z podaniem imienia i nazwiska autora oraz jego opiekuna (wychowawcy), wieku autora oraz nazwy szkoły lub innej placówki, którą reprezentuje.

Z uwagi na znaczną ilość prac wdzięczni będziemy za sporządzenie wykazu prac przesłanych z Waszej placówki, co w znacznym stopniu ułatwi pracę Komisji Konkursowej (wzór).

NA PRACE KONKURSOWE OCZEKUJEMY POD
ADRESEM

GMINNY OŚRODEK KULTURY W ŚWINNEJ
34-331 ŚWINNA

UWAGA: Prac wyróżnionych nie zwracamy.

Szczegółowe informacje o konkursie uzyskać można
telefonując 0-33 8638-071 Fax 0-33 8638-532

BUDOMAT® S.C.

SKŁAD MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH

34-200 SUCHA BESKIDZKA
UL. BENIOWSKIEGO 1
TEL. 874-16-34 (do 17.00)

OFERUJE

MATERIAŁY BUDOWLANE ZNANYCH PRODUCENTÓW PO ATRAKCYJNYCH CENACH

CEMENT 350 - OD 213,48 ZŁ ZA TONĘ
CEMENT 250 - OD 194,74 ZŁ ZA TONĘ
WAPNO GÓRAŹDŹE - 260 ZŁ ZA TONĘ
CEGLA PEŁNA - OD 0,45 ZŁ ZA SZT.
PUSTAK MAX - OD 1,90 ZŁ ZA SZT.
CEGLA MODULARNA - 1,50 ZŁ ZA SZT.
PUSTAK ALFA - 2,50 ZŁ ZA SZT.
1/2 ALFA - 1,50 ZŁ ZA SZT.
WEŁNA MINERALNA 60/50 - 5,24 ZŁ ZA M²
UNI-MATA - OD 4,80 ZŁ ZA M²
STYROPIAN - OD 96,30 ZŁ ZA M³
PŁYTA GIPSOWA 12,5 MM - OD 12,71 ZŁ ZA SZT.
PANELE ŚCIENNE - 11,50 ZŁ ZA M²
OKNA VELUX, FAKRO, GRYBÓW W CENIE PRODUCENTA
FARBY, LAKIERY, AKCESORIA, UBRANIA ROBOCZE

SIVROPOL

AUSTROTHERM

OKNA DO PODDAŁY

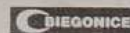

POLMAR - JAWOZYSZ

ROCKWOOL

Materiały termoizolacyjne
Gullfiber Polska Sp. z o.o.

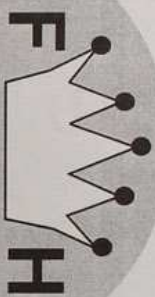
ZAPRASZAMY
OD PONIEDZIAŁKU DO PIĄTKU W GODZ. 7.00 - 17.00
W SOBOTĘ W GODZ. 7.00 - 13.00

DYSPONUJEMY TRANSPORTEM NA ŻYCZENIE KLIENTA

ZIEMIA
SUSKA

25

STANDARD

Sucha Beskidzka

D.H. "Juhas" I piętro

tel. (033) 874-17-08

PUNKT SPRZEDAŻY

TAKŻE:

SKAWINA, ul. RYNEK 11

tel. (0-12) 276-18-04

fax (0-12) 276-56-42

**PRALKI, LODÓWKI,
I SPRZĘT AGD DO ZABUDOWY
TELEWIZORY, WIEŻE,
ZESTAWY SATELITARNE**

KONKURS

W dniach: od 15.X.99 do 17.XI.99
przy zakupie powyżej 500 zł,
otrzymasz upominek od Firmy
oraz weźmiesz udział w konkursie

NAGRODY MIESIĄCA!

**MONTAŻ I SPRZEDAŻ
WIZJI TV oraz CYFRY +**

TELEFONY KOMÓRKOWE

NAJKORZYSTNIEJSZY
SYSTEM RATALNY!

Do 2.000 zł = 0% pierwszej wpłaty

ZOSTAŃ NASZYM STAŁYM KLIENTEM
(REALIZUJEMY INDYWIDUALNE ZAMÓWIENIA)
TRANSPORT GRATIS!

26

ZIEMIA
SUSKA

OGŁOSZENIE

Dyrekcja Zespołu Opieki Zdrowotnej
w Suchej Beskidzkiej

**informuje, że posiada podpisany kontrakt
ze Śląską Kasą Chorych.**

Podpisany kontrakt gwarantuje pacjentom zrzeszonym
w Kasie Śląskiej bezpłatny dostęp do usług medycy-
nych świadczonych przez naszą jednostkę.
W ramach ambulatoryjnego leczenia specjalistyczne-
go oferujemy świadczenia w poradniach : urologicznej,
chirurgicznej i ortopedycznej. Pacjenci wymagający le-
czenia szpitalnego mają możliwość skorzystania z usług
w oddziałach :

Chirurgicznym,
Urazowo-Ortopedycznym,
Neurologicznym,
Urologicznym,
Internistycznym,
Kardiologicznym,
Ginekologicznym,
oddziale Położniczo - Noworodkowym
oraz Zakaźnym.

Podstawą przyjęcia pacjenta na leczenie jest skierowa-
nie od lekarza podstawowej opieki zdrowotnej - leka-
rza rodzinnego.

Zapraszamy do korzystania z naszych usług.

GABINET LEKARSKI

CHOROBY TARCZYCY,
OTYŁOŚĆ, MENOPAUZA

Dr n.med. Agata WALIGÓRSKA
SPECJALISTA ENDOKRYNOLOG

przyjmuje w każdą sobotę
w godzinach 11.30 -12.30
Sucha Beskidzka ul. Konopnickiej 13
tel. 874 31 04

Zdjęcia

z Uroczystości Nawiedzenia Kopii
Cudownego Obrazu
Matki Boskiej Częstochowskiej
w Suchej Beskidzkiej

można nabyć w Zakładzie Fotograficznym
p. B. Boni przy ul. Kościelnej.

AKUMULATORY

VARTA

AKUMA

24 - m-ce GWARANCJI
NAJWYŻSZA JAKOŚĆ - NAJNIŻSZA CENA

AUTO - CZĘŚCI
KRAJOWE I ZAGRANICZNE

34-200 Sucha Besk. ul. Piłsudskiego 22
tel. 874-23-01 od 8.00-16.30

MATURZYŚCI 1969

TECHNIKUM EKONOMICZNEGO
w Suchej Beskidzkiej

w związku z organizacją w październiku br.
zjazdu absolwentów klas a i b

Zadzwoń i zgłoś swój udział!

Kontakt w Suchej Beskidzkiej:

- Redakcja ZS tel.(0-33) 874-22-47 (godz. 9-15)
lub wieczorem tel. (0-33) 874-35-84

Kontakt w Makowie Podhalańskim:

- GS „SCh” tel.(0-33) 877-14-18

**Oddział dla dzieci MBP przy ul. Piłsudskiego 23
zaprasza w każdy piątek o godz. 16.00
na wieczory bajek**

Nagrody za rozwiązanie zagadki i krzyżówki dla dzieci z nr 9/1999
„Ziemia Suskiej” otrzymują:

Mateusz Grzybek z Huciska, Joanna Korczak i Aleksandra
Luberda z Suchej Beskidzkiej

ZIEMIA
SUSKA **27**

Szanowny Kliencie:

MZGK

W związku ze zmianą zasad dotyczących odbioru popiołu i śmieci z terenu Suchej Beskidzkiej, pragniemy poinformować, że z dniem 1 października 1999 r. Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej w Suchej Beskidzkiej odbiera w/w odpady tylko i wyłącznie wg niniejszych zasad:

Pojemnik, worek na odpady powinien być ustawiony jak najbliżej drogi, którą przejedzie ciągnik. Ułatwi to sprawny załadunek śmieci.

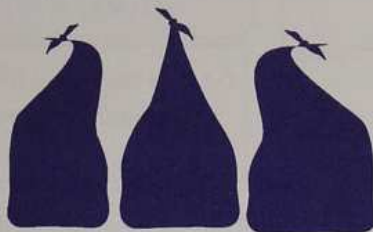
Do pojemnika, worka można wrzucać tylko odpady komunalne. Pod żadnym pozorem nie wolno wrzucać gruzu, złomu, gałęzi i dużych kawałków drewna. Pojemnik i worek nie jest przystosowany do tak dużego obciążenia i szybko ulegnie zniszczeniu.

W okresie grzewczym popiół będzie odbierany tylko i wyłącznie w pojemnikach metalowych o pojemności 110 l, które można zakupić w Naszym Zakładzie. Pamiętajmy, że nie należy wrzucać do pojemnika gorącego popiołu.

Również wszystkie odpady niebezpieczne, np. środki owadobójcze, resztki nawozów sztucznych, chemikalia fotograficzne, oleje silnikowe, zawierające freon itd., nie mogą trafić do pojemnika na odpady komunalne. Gruz, złom, gałęzie oraz przedmioty wielkogabarytowe np. tapczany, szafy itp. będą zabierane po otrzymaniu dodatkowego zgłoszenia i uiszczeniu zapłaty w Kasie Zakładu.

Do tej pory odpady komunalne były przez naszych Klientów pakowane w różnorodne torby, worki, pudełka, garnki itp. **Dlatego od 1 października 1999 r. będziemy zabierać śmieci tylko i wyłącznie w workach z nadrukiem firmowym MZGK - Sucha Beskidzka. Worek ten można zakupić w naszej Firmie u kierowcy ciągnika oraz żuka „gazowego”. Wywóz nieczystości w workach będzie realizowany na rzecz tych mieszkańców, którzy zawarli umowę i dokonali opłaty.**

Podajemy nasz numer telefonu: **874-25-60 Zakład Usług Komunalnych**

Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej
ul. J. dr. Tarnowskiego 1
34-200 Sucha Beskidzka

**ZIEMIA
SUSKA**

Pismo samorządu terytorialnego Suchej Beskidzkiej.

Wydawca: Rada Miejska w Suchej Beskidzkiej Redakcja: Wojciech Żak (red. nacz.),
Maria Lenart (sekretarz red.), Kazimierz Masłuk, Helena Małyśiak, Ewa Pochopień.
Adres red.: 34 200 Sucha Beskidzka ul. J. Piłsudskiego 23 (Miejska Bibl. Publ.) tel. 74 22 47

Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca, zastrzega sobie prawo skracania artykułów i korespondencji oraz opatrywania ich własnymi tytułami. Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie bierze odpowiedzialności.

Drukarnia SCAL

34-100 Wadowice, Tomice 145,
tel./fax (0-33) 873-71-59